

Notariaat magazine

maandlijks informatie- en opinieblad
voor en over het notariaat

editie 11 | november 2010 | jaargang 10

Stakeholders
over het notariaat

8

Portret van
oud-notaris
Emile Luijten

12

Waar zijn
de kano's?

20

Partnerruil

Plattelandsnotaris
en Zuidas-notaris

wisselen van kantoor

KNB

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Sdu UITGEVERS

CIB. Juist als partner

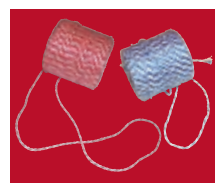
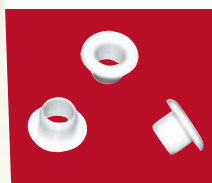

Dé kantoor­specialist voor notarissen

Notarieel Aktepapier van CIB. Betrouwbaar en geloofwaardig.

- **Eminent** hoogwaardige kwaliteit met ongekende allure.
- **Confident** betrouwbare kwaliteit met prima uitstraling.

Eminent en Confident zijn NEN2728-gecertificeerd en goedgekeurd door de KNB.

scherp geprijsd

CIB. Juist als partner
www.cib.nl

CIB Centraal InkoopBureau BV Postbus 330 2700 AH Zoetermeer
Telefoon (079) 36 38 440 Fax (079) 36 15 144 notarissen@cib.nl

**"Ik heb de
kwaliteit van
mijn organisatie
onder controle."**

www.quantaris.nl

quantaris
NOTARIËLE BEDRIJFSOPLOSSINGEN

Quantaris stelt de klant centraal

En dat is niet zomaar een loze kreet. We leggen continu ons oor te luister bij u; de notaris. In de huidige markt wil ieder notariskantoor zich immers onderscheiden en dat vraagt om ICT-oplossingen op maat.

Daarbij staat de optimalisatie van uw notariële bedrijfsvoering centraal. Uw input vertalen we naar een inzichtelijk en beheersbaar informatie-systeem. Overtuig uzelf en bezoek onze website www.quantaris.nl voor alle relevante informatie.

Congres

De digitale toekomst van het notariaat

Bereid u voor op de veranderingen
op het gebied van ICT en digitalisering

vrijdag 19 november 2010

Media Plaza in Utrecht

Tijd

10.00 - 17.15 uur

PE-punten

5 (management)

Uw investering

€ 349,-

De wereld is aan het veranderen op het gebied van ICT en digitalisering. Voor het notariaat zijn de gevolgen verstrekkend. Het is belangrijk ons hier vandaag al op voor te bereiden en de mogelijkheden te verkennen. Denk hierbij o.a. aan de dagelijkse praktijk van de digitale notaris, het kantoor, de cliënt, het dossier, de akte en de infrastructuur.

Ook het nieuwe werken is een begrip dat we steeds vaker tegenkomen. Maar wat houdt dit precies in? Hoe kunt u inspelen op deze trend, de voordelen er van plukken en het nieuwe werken ook op uw kantoor introduceren?

Sprekers

Erik-Jan van der Linden, MagnaView B.V.
(dagvoorzitter)

Tony Bosma, trendwatcher Ordina

Bert Mulder, Haagse Hogeschool

Gerard Sterk van de Weg, Management Centrum

Dany Venema, Justitiële Informatiedienst

Mark Bergevoet, Stichting ECH en Rabobank

Jean-Paul Bolhaar, Hermans & Schuttevaer
Notarissen

Roland Hameeteman, e-office

Geertjan Sarneel, voorzitter KNB

Schrijf u nu in voor het congres 'De digitale toekomst van het notariaat'. Laat u op 19 november inspireren en zet de eerste stap richting het nieuwe werken en het digitale kantoor.

Voor het volledige programma of inschrijven kijkt u op NotarisNet bij Congressen. U kunt zich ook aanmelden per e-mail via cursussen@knb.nl.

Nadere informatie:

KNB Cursussen en Congressen, Corinne Elgers,
telefoon 070 – 3307167 (c.elgers@knb.nl).

Dit congres wordt mede mogelijk gemaakt door:

8 Stakeholders over het notariaat

In de toekomstvisie 'In transitie' schrijft het KNB-bestuur dat de notaris een sterk merk moet worden. Hoe denkt de buitenwacht eigenlijk over notarissen?

12 Van tweederde kandidaat tot advocaat

Dat het werkzame leven niet ophoudt bij de notariële leeftijdsgrens van zeventig bewijst Emile Luijten (91), emeritus hoogleraar notarieel recht en momenteel de oudste praktiserende advocaat in Nederland. Een portret van een bijzondere man.

Beroeps- en praktijkuitoefening

- 30 Column Geertjan Sarneel
- 30 De geheimhoudingsplicht; waar staat de KNB?
- 32 Cursus notariële regelgeving en voorbereiding peer reviews
- 32 Verklaring van geen bezwaar nog zeker tot medio 2011 verplicht
- 32 Hoorcolleges Flexibilisering BV-recht
- 32 Personeelwisseling bij Communicatie
- 33 KNB Cursusagenda
- 33 Ondernemingsplannen en financieringsvoorwaarden
- 33 Cursusprijs notarieel secretaresse tijdelijk verlaagd!
- 33 Brochure 'Een erfenis, wat nu?' gereed
- 34 Jaarvergadering Notariële studenten bij KNB
- 34 Notariële Specialisatieopleidingen 2011
- 34 Praktijkuitoefening antwoordt

Verder in dit nummer

- 6 Nieuws/actueel
- 14 Nieuwe Werkkostenregeling
- 19 De auditor: Niek van Wijk
- 22 De betrokken notaris: Dinand ter Braak
- 24 Wetenschappelijk congres in soundbytes
- 26 En dit vonden de deelnemers
- 27 Opinie
- 29 UINL-congres Marrakech
- 35 Ingezonden brieven
- 36 Tuchtrecht
- 38 Personalia
- 38 Kanocolumn

16 Partnerruil

Ze zijn allebei notaris, maar verder zijn de verschillen in het werk van Eric Feijen en Annerie Ploumen groter dan de overeenkomsten. De plattelandsnotaris uit Heerde en de Zuidas-notaris gingen een dagje bij elkaar op bezoek.

20 Waar zijn de kano's?

Het blijkt niet altijd gemakkelijk een geschikte kandidaat-notaris te vinden, bleek uit een discussie die vorige maand speelde op LinkedIn. Een vacature voor een kandidaat ondernemingsrecht blijkt vrijwel onvervulbaar. Hoe kan dat?

OP DE COVER

Eric Feijen, notaris in Heerde, en Annerie Ploumen, notaris in Amsterdam, ruilen een dag van werkplek. Op pagina 16 een verslag.

Notariaat Magazine
editie 11, november 2010

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.400 notarissen en 2.100 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat Magazine verschijnt eenmaal per maand, met uitzondering van de maand augustus. De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)
Spui 184
Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3307111
fax: 070 3621749

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Gertjan Laan (redacteur) Clemens van Gessel (correctie), Astrid Lorieux (secretariaat)
Telefoon 070 3307170, e-mail nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee:
Wilma van Hoeflaken, Annet Huyser, Peter Louwerse, Roel Ottow, Tatiana Scheltema, Arnoud Veilbrief, Maarten Meijer

Redactieraad: Nick van Buitenen, Kees Louwerens, Maarten Meijer (voorzitter), Ariën Nielsen, Nora van Oostrom-Streep, Dorine Oudhof, Robert Dortmund en Teska van Vuren

Foto's: Truus van Gog
Omslag: Truus van Gog

Vormgeving:
Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu Uitgevers,
Peter Frissen
Prinses Beatrixlaan 116
2595 AL 's-Gravenhage
Postbus 20025
2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789571

Druk: DeltaHage
grafische dienstverlening, Den Haag

Uitgeversverband
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 95,75 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden

Abonnementenadministratie:
Sdu Klantenservice
Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Advertentie-acquisitie: Sales & Services,
Gerrit Kulsdom Postbus 2317, 1620 EH Hoorn
telefoon: 0229 211211, fax: 0229 270404
e-mail: sms@wxs.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu Uitgevers
Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoerdigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopiëren, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Aantal echtscheidingen stijgt weer

'Het aantal echtscheidingen laat in economisch slechte tijden gewoonlijk een toename zien. In 2009 is het aantal echtscheidingen echter gedaald, terwijl de werkloosheid toenam.' Dat zegt Jan Latten, demograaf bij het Centraal Bureau voor Statistiek.

Latten verbaast zich over deze daling. 'In economisch stressvolle situaties, zoals werkloosheid, loopt het aantal echtscheidingen normaliter op. Dat is voor 2009 niet het geval.'

ouderschapsplan

Als één van de mogelijke redenen hiervoor noemt Latten het in 2009 ingevoerde 'verplicht ouderschapsplan'. Latten noemt nog een mogelijke belangrijke reden: de ingezakte huizenmarkt. 'Partners die plannen hebben om te scheiden, stellen dat uit omdat het huis moeilijker verkoopbaar is. Zij wonen dan vaak wel apart, maar gaan later pas officieel scheiden.'

'In economisch stressvolle situaties, zoals werkloosheid, loopt het aantal echtscheidingen normaliter op. Dat is voor 2009 niet het geval.'

BILATERALE AANGELEGENHEID

Volgens Latten is zowel de start als de finalisering van relaties geïndividualiseerd. 'Mensen hebben een relatie en leggen deze nauwelijks vast voor de overheid of kerk, maar gaan een samenlevingscontract aan. De relatie is een "bilaterale aangelegenheid" geworden.'

Latten geeft aan dat in de loop van 2010 het aantal echtscheidingen weer is toegenomen. 'Het vreemde effect dat zich in 2009 voordeed, doet zich momenteel niet voor.'

Strijd NMa en banken over marge hypotheek

De marge op Nederlandse hypotheekrenten is 'historisch hoog'. Dat blijkt uit een quickscan naar de hypotheekrente van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa). Ook een internationale vergelijking van de NMa laat zien dat de Nederlandse marge op hypotheekrenten relatief hoog is.

Volgens de NMa lopen de kosten die de financiële instellingen sinds medio vorig jaar aan de klant berekenen uit de pas bij de landen om ons heen. Dit geldt zowel voor hypotheekrenten met een variabele rente als voor hypotheekrenten met een langere rentevaste periode.

VERGELIJKING GAAT MANK

De banken hebben fel gereageerd op de bevinding van de NMa. Uit de internationale vergelijking van marges op hypotheekrenten, blijkt dat bij een rentevaste periode tussen één en vijf jaar de marge op de hypotheekrente in Nederland bijna één procent hoger ligt dan in Duitsland. Volgens de Nederlandse Vereniging

van Banken is de hypotheekmarkt van Duitsland totaal niet te vergelijken met die van Nederland.

VERVOLGONDERZOEK

De banken worden voornamelijk niet verdacht van het maken van prijsafspraken. De NMa heeft al aangekondigd een vervolgonderzoek te doen naar de Nederlandse hypotheekmarkt om de oorzaken van de hoge marges te achterhalen.

Volgens de NMa lopen de kosten die de financiële instellingen sinds medio vorig jaar aan de klant berekenen uit de pas bij de landen om ons heen.

Prijs voor naming & shaming-scriptie

Madelon Burghout (23), afgestudeerd in notarieel recht aan de Universiteit Utrecht, heeft tijdens het wetenschappelijk congres van de KNB van 8 oktober de Pitlo scriptieprijs gekregen. Deze prijs, genoemd naar de beroemde hoogleraar notarieel recht, is bestemd voor studenten die een excellente scriptie schrijven op notarieel gebied. De scriptie van Burghout gaat over *naming & shaming* in het notarieel tuchtrecht. Daarbij deed zij onder meer een rechtsvergelijkend onderzoek bij medici.

Wat betekent deze prijs voor je?

'De prijs is een bijzondere bekroning op mijn werk. Dat naast mijn eigen begeleidster, professor Van Oostrom-Streep, ook andere hoogleraren enthousiast zijn, is natuurlijk geweldig!'

Waarom een scriptie over dit onderwerp?

'De vrees bestaat dat de kwaliteit van de notariële dienstverlening zal verschromelen ten gevolge van de markgeoriënteerde beroepsuitoefening. *Naming & shaming* maakt de kwaliteit transparanter. Het laat zien dat een bepaald (wan)gedrag niet is gewenst en het is daarnaast bij uitstek geschikt om de notaris in zijn goede naam te treffen. Het leek mij een mooie uitdaging om te onderzoeken of en hoe *naming & shaming* een aanvulling kan zijn op het notariële tuchtrecht.'

Welke belangrijke conclusies heb je kunnen trekken?

'*Naming & shaming* moet toegepast worden wanneer de notaris werkelijk onder de maat presteert en het publiek daarvoor moet worden gewaarschuwd. Het moet daarom slechts als beginsel gelden voor schorsing en ontzetting. Omdat *naming & shaming* de kwaliteit transparanter maakt en zorgt voor een prikkel om beter te presteren, kan een positieve impuls worden gegeven aan de kwaliteit in het notariaat.'

Wat kan het notariaat leren van het medisch tuchtrecht?

'*Naming & shaming* dient te worden gegoten in eenzelfde vorm zoals geldt in het medisch tuchtrecht ten aanzien van de registers. Maar een zwarte lijst zoals in het medisch tuchtrecht geeft een wettelijk probleem in het notariële tuchtrecht.'

Kan je scriptie van praktisch nut zijn voor het notariaat?

'Ik denk dat mijn scriptie bijdraagt aan de discussie over dit onderwerp en hoe *naming & shaming* kan bijdragen aan een sterker tuchtrecht en aan de kwaliteit van het notariaat. Dus lees mijn scriptie!'

Tien jaar Netwerk Notarissen

Ter gelegenheid van het tienjarig bestaan organiseerde Netwerk Notarissen op 4 november een lustrumcongres met als thema 'Samen bouwen aan een notariële toekomst'.

Tijdens het congres is teruggekeken op de verworvenheden van de afgelopen tien jaar, maar méér nog stond het congres in teken van het vooruitblikken naar de komende tien jaar die het samenwerkingsverband en - in bredere zin het notariaat - te wachten staan. Bij Netwerk Notarissen zijn inmiddels meer dan honderd zestig kantoren verspreid door heel Nederland aangesloten, samen goed voor meer dan zeshonderd (kandidaat-) notarissen. Op het congres waren vierhonderd daarvan aanwezig.

HARTSTOCHTELIJK

KNB-voorzitter Geertjan Sarneel pleitte voor specialisatie; *full service* is niet meer noodzakelijk voor goede notariële dienstverlening. Professor Wilbert Kolkman benadrukte het belang van IT en voorspelde dat de notaris in de toekomst vooral 'digitaal' spreekt. Notarieel

juristen met IT-kennis gaan volgens hem een gouden toekomst tegemoet. Eske van Egerschot (notarieel jurist en oud-Tweede Kamerlid) deed verslag van haar contact met alle Tweede Kamerwoordvoerders voor het notariaat. Er is nog werk aan de winkel: de woordvoerders gaven aan helaas weinig contact te hebben met het notariaat in vergelijking met andere beroepsgroepen. Professor Martin Jan van Mourik pleitte in de commissie Hammerstein hartstochtelijk voor een notariële koopovereenkomst. Tijdens het congres deed hij er een schepje bovenop: de leveringsakte kan volgens hem vervallen zoals dat ook in andere Europese landen is. De eigendom gaat dan over door de inschrijving van een digitaal uittreksel van de koopovereenkomst. De deelnemers van het congres waren zeer enthousiast over dit idee. Professor Hans Stubbé had de rol van 'tegenspreker': hij liet bij ieder van de zeven sprekers een tegengeluid horen om de discussie op scherp te zetten. Na afloop van het congres twitterde dagvoorzitter Arend Jan Boekstijn: 'Prachtige lustrumcongres van Netwerk Notarissen voorgezeten. Erg veel geleerd.'

Goede Doelen Boek

Bij het opstellen van testamenten merkte Vechtstede Notarissen de laatste jaren een toenemende belangstelling voor lokale en regionale organisaties die zich inzetten voor een goed doel. Daarom heeft het kantoor onlangs *Het Lokale Goede Doelen Boek* uitgebracht. In het boek staat een overzicht van de in het werkgebied actieve organisaties die door de Belastingdienst zijn erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Het boek geeft ruimte aan zo'n vijftig instellingen die zich met foto voorstellen aan de lezer. Ook bevat het boek algemene informatie over fiscale regels ten aanzien van het doen van schenkingen en/of nalatenschappen aan een goed doel. Froukje Tinselboer, kandidaat-notaris bij Vechtstede Notarissen: 'Testament, notaris en goede doelen horen bij elkaar. Regelmatig krijgen wij het verzoek om een goed doel in het testament op te nemen. Daarbij worden vaak landelijke goede doelen genoemd. De laatste tijd merken wij echter een toenemende belangstelling voor goede doelen in onze directe omgeving. Als notaris hebben wij een goed zicht op die doelen. Met dit boek willen wij een

brug slaan tussen deze goede doelen en haar donateurs.' Op de vraag of de uitgave aanslaat, antwoordt Tinselboer: 'Ja, er is veel vraag naar. Naar aanleiding van dit boek hebben er al verschillende testateurs een lokaal goed doel in hun testament opgenomen.' Naast een papieren versie van het boek, is het te downloaden op de website www.vechtstede.com.

Hebt u ook een opvallend voorbeeld van het notariaat in de publiciteit? Stuur het (met foto) naar de redactie van Notariaat Magazine: nm@knb.nl.

Stakeholders over het notariaat

‘Laat ie gewoon zeggen waar hij goed in is’

In de toekomstvisie ‘In transitie’ schrijft het KNB-bestuur dat de notaris een sterk merk moet worden. Hoe denkt de buitenwacht eigenlijk over notarissen? *Notariaat Magazine* ging te rade bij belanghebbenden, zoals ondernemers, huizenbezitters en makelaars.

TEKST Peter Louwerse | BEELD Roel Ottow

Over zijn imago hoeft de notaris niet te klagen, zo blijkt uit een rondgang langs een aantal klanten van het notariaat. Notarissen zijn over het algemeen integer, discreet, betrouwbaar en deskundig, menen de belanghebbenden. Beleidsstrateg Kees Vlaanderen van de Nederlandse Vereniging van Makelaars (NVM) is uitgesproken positief. ‘Als een notaris niet goed functioneert, wordt dat breed uitgemeten in de pers’, stelt hij. ‘Dat duidt er al op dat dit een uitzondering is.’ Goed nieuws dus voor het notariaat? Ja, met de kanttekening dat ook notarissen steken laten vallen. ‘De notaris moet betrouwbaar zijn, onafhankelijk en boven elke verdenking verheven’, stelt Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen van de SP. ‘Helaas is dat niet altijd zo. Er is een aantal rotte appels, en die tasten het imago van de beroepsgroep aan.’ Ze doelt op notarissen die provisie hebben betaald aan makelaars en op het gesjoemel met derdenrekeningen.

WATERDICHT

Algemeen directeur Marlies Pernot van Vereniging Eigen Huis (VEH) noemt integriteit, deskundigheid en zorgvuldigheid als eigenschappen die iedere notaris zou moeten hebben. ‘Jammer alleen dat je dat niet kunt beoordelen als klant’, meent Pernot. ‘Je kunt zien of hij vriendelijk is en of zijn werkkamer netjes is. Maar hoe weet je of hij zijn werk goed doet? Heeft hij een aktefabriekje, en komt daar een akte uit die voor jou is aangepast?’ Gebrek aan inzichtelijkheid dus. ‘Het notariaat is één grote *black box*’, meent Pernot. ‘Je hebt geen idee wat de notaris doet. Maakt hij zelf die akte? Doet een secretaresse dat? Of een klerk?’ Adviseur belangenbehartiging Juanita Bouman van ouderenbond ANBO beschouwt de notaris als een persoon die zaken deskundig en nauwgezet vastlegt. Toch heeft ze aanmerkingen.

‘Een notaris wordt door sommigen als alwetend beschouwd, maar helaas zijn de stukken niet altijd waterdicht. De klant onderkent dat niet omdat akten voor de meesten moeilijk te begrijpen zijn.’

TEVREDEN

Met de kwaliteit van de notaris zit het wel snor, menen de geïnterviewden. ‘Als een van onze leden een probleem heeft, adviseren wij om de notaris in te schakelen’, zegt Marcel Braakman, hoofd verenigingzaken van MKB Nederland. Hij krijgt bijval van Gesthuizen: ‘De gewone notaris blijft zijn werk goed doen, er is geen sprake van kwaliteitsvermindering.’ Ook Kees Vlaanderen (NVM) is over het algemeen tevreden over de basiskwaliteit. ‘Maar de klantvriendelijkheid, efficiency en ambiance verschillen per kantoor’, stelt hij. Projectontwikkelaars, verenigd in Neprom, hebben vooral met de notaris te maken bij de overdracht van grond, het splitsen in appartementsrechten, het oprichten van Verenigingen van Eigenaars en het waarborgen van de 5%-regeling. ‘Het notariaat levert goede kwaliteit’, meent juridisch beleidsmedewerker Nicolette Zandvliet van Neprom. ‘Door de verfrissende gevolgen van de marktwerking presteren notarissen beter.’

STANDAARDZAKEN

En de prijs? Juanita Bouman (ANBO) vraagt zich af of de notaris niet goedkoper kan werken. ‘Ik verbaas me erover dat voor standaardzaken zoals een eenvoudig testament zoveel geld wordt gevraagd. De site www.degoedkoopstenotaris.nl heeft gelukkig veel bijgedragen aan inzichtelijkheid van de prijs.’ Daar kijkt SP'er Gesthuizen anders tegenaan. ‘Die site zegt niets over de kwaliteit, en die kan de consument heel moeilijk beoordelen’, meent de parlementariër. ‘Moet ik vanuit Maastricht naar Heemskerk rijden omdat daar een goedkope notaris zit, om er ter plekke misschien achter

'Kan de notaris niet goedkoper werken?'

ondernemers. 'Hij zit nog te veel aan het eind van de pijplijn', meent hij. 'Hij schrijft gemaakte afspraken op, in plaats van te adviseren. De notaris kan de ondernemer opzoeken, bijvoorbeeld als er wetswijzigingen zijn op het terrein van vennootschappen, bedrijfsoverdracht of ondernemingsrecht.' MKB Nederland vertegenwoordigt 130 verenigingen uit het midden- en kleinbedrijf. Het is een gemêleerd gezelschap: ondernemers van de metaal-sector en de detailhandel, maar ook duikers en ballonvaarders. Ze hebben met elkaar gemeen dat ze voor advies niet snel bij de notaris aankloppen. De accountant is de favoriete adviseur, daarna de bank, gevolgd door de branchevereniging en de collega's. Pas daarna komt de notaris. Marlies Pernot (VEH) zegt dat de notaris zich kan onderscheiden door te leren communiceren. 'Hij moet op het niveau van de klant kunnen uitleggen wat de consequenties zijn van een beslissing. Daar moet in de opleiding aandacht aan worden besteed. Nu is het nog te veel een toevalstreffer als je notaris het zo uitlegt dat je het snapt.' Vlaanderen (NVM) vindt dat de notaris zich meer moet profileren. 'Laat ie gewoon zeggen waar hij goed in is. Het verschil is voor de buitenstaander vaak niet zichtbaar.' Profilering moet uiteraard wel op een juiste manier gebeuren. Vlaanderen heeft moeite met notarissen die zich tegenover kopers als goedkoop presenteren om vervolgens de verkoper een extra hoog bedrag in rekening te brengen voor het doorhalen van een hypotheek.

Ook de ANBO vindt dat notarissen beter moeten uitleggen wat ze doen. Om daaraan bij te dragen heeft de bond samen met notarissen bijeenkomsten georganiseerd over erfrecht. 'Dan presenteert de notaris ingewikkelde zaken op een begrijpelijke manier', vertelt Bouman. 'Er is gelegenheid om vragen te stellen. Ook wordt helder aangegeven voor welke zaken iemand niet naar de notaris hoeft.' Neprom-juriste Zandvliet meent dat notarissen aan hun beeldvorming moeten werken. 'Het notariaat staat te veel bekend als een gesloten bolwerk', meent zij. 'Dat beeld wordt bevestigd door het filmpje op de KNB-site over een deftige dame die

te komen dat de kwaliteit te wensen overlaat?'

VEH had tot voor kort een eigen notarisdienst om de marktwerking binnen het notariaat te stimuleren.

'Toen die marktwerking goed liep, zijn we met die dienst gestopt', verklaart Marlies Pernot. Over de prijs is zij dus tevreden. 'Voor goede kwaliteit mag je een goede prijs vragen. De notaris moet van zijn vak kunnen leven. Hij moet wel zijn kantoor *runnen* als een ondernemer en dus geen onnodige kosten maken.'

TOEVALSTREFFER

De geïnterviewden dragen volop verbeterpunten aan. Volgens Braakman (MKB Nederland) kan de notaris als ondernemer veel leren van dienstverleners als ICT-

dvH de Velde Harsenhorst
FINANCIËLE ADMINISTRatieve CONSULTANCY

Voor het notariaat...
...flexibiliteit in capaciteit

Financiële Administratieve Consultancy

administratieve dienstverlening	interim management	finance en control
salaris-administratie	accountancy en fiscaliteiten	opleidingen

de Velde Harsenhorst
Financiële Administratieve Consultancy
Tel. 038-4528566 E-mail: info@develdeharsenhorst.nl
www.develdeharsenhorst.nl

Bel die verkoopstylist maar af.

Binnen 5 minuten je huis verkocht.

Eerste Amsterdamse Onroerend Goed Veiling
Het veilinghuis dat meer biedt.

mva.nl/veiling

Relatierecht en Praktijk (REP)

Beknopt, actueel én praktijkgericht!

Tijdgebrek? En een overvloed aan informatie?

Toch moet u de belangrijkste ontwikkelingen binnen het personen- en familierecht volgen? De hoofdzaken van de bijzaken scheiden? Weten wat de gevolgen daarvan zijn voor uw praktijk?

REP licht door middel van verdiepende en oplossingsgerichte artikelen actuele ontwikkelingen binnen het relatierecht toe. Daarnaast geeft het een overzicht van ontwikkelingen met betrekking tot (nieuwe) wet- en regelgeving, jurisprudentie, literatuur en beleid. De inhoud van REP is gericht op de meest voorkomende gevallen binnen de dagelijkse praktijk van de relatierechtspecialist.

REP is méér, u ontvangt met een abonnement:

- ✓ 8 edities van REP per jaar
- ✓ Wekelijks REP Nieuws (een alertservice per e-mail)
- ✓ Toegang tot REP Online met o.a. een archief

Bestellen? Ga naar
www.tijdschriftrep.nl.

Sdu UITGEVERS

wordt beëdigd.' Zandvliet prijst notarissen vanwege hun maatschappelijke betrokkenheid. 'Ze reageren alerter op signalen die op fraude kunnen duiden.'

WEINIG ENTHOUSIASME

Het systeem van collegiale toetsing, ook wel peer review genoemd, kan op weinig enthousiasme rekenen. Notarissen moeten niet hun eigen vlees keuren, vindt MKB'er Braakman. 'Vakmatige toetsing kan intern

plaatsvinden, maar het oordeel over de integriteit is écht onafhankelijk als een buitenstaander toetst', is zijn mening. Gesthuizen wil dat peer review meer het karakter van toezicht krijgt. 'De probleemgevallen zitten nog te veel in de luwte', meent zij. Ook volgens Pernot is peer review een te zwak en vrijblijvend middel. Zij pleit voor een audit door een buitenstaander, waarbij veel aandacht is voor het belang van de consumenten. ■

In grote lijnen zijn de stakeholders positief over het notariaat. Maar er zijn ook kritiekpunten. Myrna Blocks-Goetheer, portefeuillehouder communicatie van de KNB, reageert op de signalen uit de samenleving.

Uw beroepsgroep heeft een goed imago. Tevreden?

'Het is plezierig om dat te lezen. Maar we moeten af van het imago 'notaris = akte'. Die akte is, hoe belangrijk ook, de bezegeling van het proces dat voorafging. Als mensen bij mij op kantoor komen voor een testament, dan stel ik ze vreselijk veel vragen. Tot het onbetamelijke aan toe. Hoe het huis is gefinancierd. Of meneer wellicht kinderen heeft uit een eerdere relatie. Wat gebeurt er met financiële inbreng van oma als meneer en mevrouw over vijf jaar scheiden? Als je dergelijke zaken niet weet, kun je niet goed adviseren.'

Marlies Pernot (VEH) noemt het notariaat een 'black box'. Je hebt als klant geen idee wat er gebeurt.

'Een goede notaris legt aan de klant uit wat er gaat gebeuren, welke handelingen globaal nodig zijn om een akte te kunnen maken. Vervolgens moet hij wijzen op de consequenties van de akte. Dat doen we mondeling, en ook in een begeleidende brief bij de akte. "U wilde dit of dat geregeld hebben, en dat vindt u in paragraaf zoveel in de akte." Deze *Belehrung* is wettelijk geregeld.'

Standaardakten, kunnen die niet goedkoper?

'Standaardakten bestaan niet. Je hebt tekstblokken die je gebruikt in bepaalde akten, maar het proces dat daaraan voorafgaat is veel belangrijker. Je adviseert je klant, je wijst op dingen die de makelaar en de

hypotheekadviseur over het hoofd hebben gezien. Ik had bijvoorbeeld iemand in mijn praktijk die nog getrouwd was en samen met zijn vriendin een huis wilde kopen. Ik vroeg of hij al gescheiden was. Nee, nog niet, maar dat werd nog geregeld... Als hij toen het huis had gekocht, was het dus in de huwelijksboedel gevallen. Standaardakten, dat is echt een misverstand. Weet u hoeveel handelingen moeten worden verricht voor de koop van een huis? Ver over de honderd!'

Moet de notaris zich meer profileren, klanten opzoeken?

'De notaris moet de markt op, maar niet alle notarissen zijn dat gewend. Het is helemaal geen slecht idee om op dit gebied samen te werken met bijvoorbeeld accountants. We kunnen elkaar aanvullen. De notaris is er de persoon niet naar om te roepen: "Kom bij mij, ik ben de beste." Wat hij wel kan doen is benadrukken in welke praktijkonderdelen of specifieke markten hij goed thuis is, bijvoorbeeld in de familiepraktijk of in de agrarische sector. Daarin zijn wij naar mijn mening nog veel te bescheiden.'

Tot slot de peer review. Vrijblijvend, oordeelt de markt.

'Absoluut niet. Het is een intercollegiale toetsing. Iedereen komt verplicht één keer in de drie jaar aan bod. Je kunt niet zeggen: "Ik heb er geen zin in, laat maar." De auditor let op verbeterpunten en komt indien nodig drie maanden later terug om te kijken hoe het gaat. Sinds het begin van de peer reviews zijn er twee notarissen gestopt, omdat ze tot de conclusie kwamen dat ze niet aan de vereisten voldeden. Dus vrijblijvend? Nee.'

Emile Luijten (91)

Van tweedeede kandidaat tot advocaat

Dat het werkzame leven niet ophoudt bij de notariële leeftijdsgrens van zeventig bewijst Emile Luijten (91), emeritus hoogleraar notarieel recht en momenteel de oudste praktiserende advocaat in Nederland. Een portret van een bijzondere man die als student de roerige periode van de Tweede Wereldoorlog meemaakte en vele jaren later een overstap maakte van het notariaat naar de advocatuur.

TEKST Gertjan Laan | FOTO'S Truus van Gog

Emile Luijten werd geboren in 1919 te Wijchen op de dag dat het Verdrag van Versailles een feit werd. Jaren later werd de Gelderlander gegrepen door het statige huis van notaris Van Lonkhuijsen in zijn woonplaats. Luijten daarover: 'Ik dacht: "Dat is het vak!" Ik ben toen een notariële studie begonnen, en als werkstudent bij dat kantoor aan de slag gegaan.' Luijten volgde de particuliere notariële opleiding in Arnhem en in 1940 deed hij voor een strenge commissie van drie leden in Den Haag examen. 'Eén ervan las een krant waarin nota bene een gaatje zat om de kandidaat "in de gaten" te houden.'

Deze commissie beheerste de instroom van kandidaat-notarissen in het notariaat. Ongeveer tachtig procent van de examenkandidaten zakte, omdat er simpelweg maar een beperkte behoefte was aan nieuwe kandidaat-notarissen. Hij vertelt: 'Ik heb deel I en II van de examens kunnen halen. Deel III zat er voorlopig niet meer in want de oorlogstoestand maakte dit onmogelijk.' Luijten droeg dan ook jaren de titel 'tweedeede kandidaat-notaris'.

NIEUWE KLEREN

Luijten vertelt over de oorlog: 'Ik werd gezocht door de Duitsers toen ik leider was geworden van de groep-Wijchen, onderdeel van de Nederlandse Unie [politieke beweging tijdens

de Tweede Wereldoorlog – red.]. Mede vanwege deze dreiging is hij in augustus 1942 verhuisd naar de anonimiteit van Amsterdam. 'Ik kwam daar terecht op het kantoor van notaris Weve aan de Westermarkt, waar ik de praktijk leerde. In de nacht van 9 februari 1943 schrok ik me wezenloos. Ik werd in mijn pension wakker gemaakt door een groep NSB'ers en samen met – naar later bleek – honderden andere studenten opgepakt bij wijze van represaille wegens een aanslag op een NSB'er. Wij zijn in kamp Vught terechtgekomen en vervolgens naar Straatsburg gebracht om te werken in een vliegtuigmotorenfabriek. Ik werd als "Führer der Holländer" aangesteld en ervoor verantwoordelijk gehouden dat de productie na onze komst schrikbarend daalde.' De groep Nederlanders werd verdacht van sabotage. Omdat de productie dusdanig 'abgesunken' was, werden de studenten naar Heidelberg getransporteerd om daar te werken in een cementfabriek. Tijdens de invasie van de geallieerden in 1944 veranderden de Duitsers duidelijk van optreden. Zij werden vriendelijker. Luijten: 'Ik dacht: "Hier moet ik van profiteren." Dus verzocht ik of ik ook in Heidelberg een notariële studie mocht doen. Via een "goede Duitser" aan de universiteit kreeg ik tien dagen verlof om nieuwe kleren te halen in Nederland. Ik ben nooit teruggekeerd van dat verlof.'

Op 17 september 1944 landde een armada van vliegtuigen vlak bij zijn onderduikadres in de buurt van Grave, en binnen een dag had hij een Engels uniform aan en trok als lid van de *field security* met het Engelse leger mee. 'In deze functie ben ik als tolk en griffier aan de slag gegaan bij de berechting van

Luijten: 'Eén las een krant waarin een gaatje zat om de kandidaat "in de gaten" te houden.'

gevangen genomen Duitsers. Deze functie in de Engelse militaire rechtspraak heb ik tot 1946 uitgeoefend.'

Ondanks zijn ervaringen in de oorlog zocht Luijten later vanuit Zuid-Limburg contact met Duitse notarissen. Voor zijn verdiensten op dit gebied kreeg hij in 2007 het Duitse 'Verdienstkreuz erster Klasse'.

VECHTERS EN LUISTERAARS

Luijten behaalde in 1947 ook deel III van het notarieel examen en werd kandidaat op verschillende notariskantoren in Zuid-Limburg. Hij vestigde zich in die tijd als opleider voor de notariële examens in Sittard en later ook in Nijmegen. Met name door het streven van de beroemde hoogleraar Adriaan Pitlo werden deze particuliere opleidingen in 1959 vervangen door academische opleidingen aan vijf universiteiten. In datzelfde jaar behaalde Luijten zijn meesterstitel en werd hij gevraagd om als lector aan de Katholieke Universiteit Nijmegen [tegenwoordig Radboud Universiteit Nijmegen – red.] aan de slag te gaan. Na zijn promotie werd hij benoemd tot hoogleraar notarieel recht aan die universiteit, welke functie hij bekleedde tot 1988. In 1964 werd hij benoemd tot notaris te Heerlen; in 1986 moest hij vanwege de leeftijdsgrens ophouden als notaris.

Het juridische bloed kroop waar het niet gaan kon, dus besloot Luijten ook de studie Nederlands recht te volgen om vervolgens de advocatuur in te gaan, waarin hij nog steeds werkzaam is.

Ook organiseert hij tot op vandaag de dag bijeenkomsten en studiedagen van het mede door hem in 1983 opgerichte Juridisch Genootschap voor het arrondissement Maastricht. Luijten daarover: 'Op deze studiedagen komen advocaten, notarissen en kandidaat-notarissen samen. Het zijn dan meestal de advocaten die de vragen stellen, de notarissen zijn over het algemeen wat bedeesder.' Gevraagd naar een verklaring daarvoor, geeft Luijten aan dat advocaten over het algemeen vechters zijn, terwijl notarissen goed kunnen luisteren. Woorden die ook prima op Luijten van toepassing zijn, gezien zijn scherp luisterend oor en nog altijd aanwezige levenslust. ■

Nieuwe Werkkostenregeling

Een vereenvoudiging?

Vaktijdschriften, BlackBerry's, kerstpakketten en een fiets van de zaak. Wat zegt de nieuwe Werkkostenregeling erover? En waar moeten werkgevers rekening mee houden?

TEKST Wilma van Hoeflaken | BEELD Truus van Gog

Je zou denken dat de nieuwe Werkkostenregeling, onderdeel van de Fiscale Vereenvoudigingswet 2010 die eind 2009 is aangenomen, een vereenvoudiging is. 'Nou, niet echt', vindt Rosemarie Wielinga van Bureau Notariaat en Advocatuur. 'Voor bedrijven als Philips en Corus wel, maar niet voor het notariaat.' Alle verstrekkingen en vergoedingen van werkgevers aan werknemers – variërend van de inrichtingskosten voor een werkplek thuis tot het jaarlijkse personeelsuitje – worden met ingang van 1 januari 2011 omgezet in één Werkkostenregeling (Wkr). Voortaan mogen werkgevers belastingvrije vergoedingen aan werknemers verstrekken tot een bedrag van 1,4 procent van de loonsom. Volgens Wielinga betekent de Wkr een lastenverzwaring voor werkgevers met hoogopgeleid, specialistisch personeel. 'Dat zijn namelijk medewerkers die veel onkostenvergoedingen krijgen. Als een werkgever zijn personeel een reiskostenvergoeding, een kerstpakket en een bloemetje op een verjaardag geeft, is de Wkr inderdaad een vereenvoudiging. Maar in het notariaat spelen veel meer vergoedingen. Denk aan mobiele telefoons, abonnementen op vakliteratuur, scholing, lidmaatschappen van beroepsorganisaties, representatiekosten.'

BUDGETNEUTRAAL

Zodra werkgevers met hun onkostenvergoeding de toegestane 1,4 procent van de loonsom overschrijden, moeten ze over het meerdere 80 procent eindheffing betalen. Het gaat overigens om de totale loonsom op een kantoor, niet over het loon van een individuele werknemer. In het notariaat, waar veel uitgaven zijn

die onder de nieuwe regeling vallen, is de kans groot dat werkgevers boven die 1,4 procent zitten. Er is van verschillende kanten geprotesteerd tegen dit forfait, omdat het te laag zou zijn, maar het lijkt erop dat de wetgever er toch aan vasthoudt. De Wkr moet voor de staat budgetneutraal zijn ten opzichte van de huidige regeling. Het ministerie van Financiën heeft toegezegd de Wkr te evalueren. Dan wordt ook gekeken naar de hoogte van het forfait. Voorlopig geldt er een overgangperiode. Werkgevers kunnen meteen al in 2011 gaan werken volgens de nieuwe Wkr, maar ze hebben in de jaren 2011, 2012 en 2013 ook de mogelijkheid om nog te kiezen voor de oude regeling. In dat geval moeten ze, net als nu, bij vaste kostenvergoedingen specificeren om welke kosten het gaat en hoe hoog de vergoeding is. Als die onderbouwing ontbreekt, lopen ze het risico dat de Belastingdienst de vaste kostenvergoeding niet accepteert en met een naheffing komt. Als uit de administratie van een werkgever niet blijkt dat hij heeft gekozen voor de Wkr gaat de Belastingdienst er automatisch van uit dat de werkgever kiest voor de overgangsregeling.

NIET ALTIJD EENVOUDIG

'Werkgevers moeten nu dus alle vergoedingen aan hun personeel en de kosten die zij voor hun personeel maken op een rij gaan zetten', zegt Wielinga. 'De afspraken die daarover eventueel gemaakt zijn in arbeidscontracten horen daar ook bij. En dat kan best lastig worden, want je kunt als werkgever zo'n contract niet eenzijdig wijzigen.' Overigens vallen niet alle vergoedingen onder de Wkr. Sommige vergoedingen zijn vrijgesteld, zoals zakelijke verhuiskosten, of worden op nihil gewaardeerd, zoals werkkleding die (bijna) uitsluitend geschikt is om op

‘Welke vergoedingen verstrek je en in welk rijtje horen ze thuis?’

het werk te dragen. ‘Dat moet je dus allemaal in beeld brengen’, zegt Wielinga. ‘Welke vergoedingen verstrek je en in welk rijtje horen ze thuis? Dat is niet altijd eenvoudig. Neem de vakliteratuur. Als een werknemer een vakblad op zijn huisadres ontvangt, valt het onder de Wkr. Maar als hetzelfde vakblad op kantoor bezorgd wordt en de werknemer neemt het mee naar huis, telt het niet mee als vergoeding.’

Verplichte lidmaatschappen van beroepsorganisaties, zoals het KNB-lidmaatschap, vallen niet onder de Wkr. Maar het lidmaatschap van de EPN (voor estate planners) valt er wel onder, net zoals het NMI-lidmaatschap (voor mediators). Het uitgangspunt van de wetgever is dat het ene lidmaatschap een noodzakelijke voorwaarde is

om je vak uit te oefenen en het andere niet. Misschien begrijpelijk, maar wel lastig. Wielinga concludeert dan ook: ‘Voor bepaalde sectoren, waaronder het notariaat, wordt het er niet gemakkelijker op.’ ■

GEBRUIKELIJKHEIDSTOETS

Minder dan 1,4 procent van de fiscale loonsom kwijt aan vergoedingen? Dan is er vrije ruimte om iets extra’s te doen voor de medewerkers. Een extra feestelijk kerstpakket misschien? Daar zijn overigens ook grenzen aan, want de Werkkostenregeling kent een gebruikelijkheidstoets. Dat betekent dat vergoedingen hooguit 30 procent mogen afwijken van wat in vergelijkbare omstandigheden gebruikelijk is. Een kerstpakket van 25.000 euro bijvoorbeeld, of een kilometervergoeding van 5 euro. Voor de Belastingdienst is dat loon, dus die komt met een naheffing.

In vijf stappen naar de nieuwe regeling

1. Tel alle vergoedingen en verstrekkingen aan het personeel bij elkaar op. Kijk niet alleen naar de administratie, maar ook naar afspraken die in de arbeidsvoorwaarden zijn opgenomen. Als het totale bedrag minder is dan 1,4 procent van de totale loonsom kan probleemloos overgestapt worden op de Werkkostenregeling (Wkr). Dat betekent dat bij een loonsom van bijvoorbeeld 500.000 euro de vergoedingen maximaal 7.000 euro bedragen. Een hoger bedrag? Lees verder bij 2.
2. Niet alle vergoedingen tellen mee. Vergoedingen voor intermediaire kosten bijvoorbeeld niet. Dat zijn kosten die aan de werkplek gerelateerd zijn, zoals mobiele telefoons en Blackberry’s die voor meer dan 10 procent zakelijk worden gebruikt en laptops en notebooks die voor meer dan 90 procent zakelijk worden gebruikt. Daarnaast zijn er vrijstellingen, waaronder de kosten van cursussen en congressen die relevant zijn voor het werk, en een reiskostenvergoeding van 19 cent per kilometer. Rubriceer daarom alle vergoedingen.
3. Tel alle vergoedingen die onder de Wkr vallen bij elkaar op. De regeling betreft 2011, maar de loonsom van 2011 is nog niet bekend. Ga dan voor het gemak uit van de loonsom van 2010.
4. Zijn de vergoedingen in de Wkr lager dan 1,4 procent van de loonsom? Kies dan direct voor de Wkr. Overschrijden de vergoedingen de 1,4 procent? Lees verder bij 5.
5. Alles boven de 1,4 procent is belast met een eindheffing voor de werkgever van 80 procent. Waarschijnlijk is het verstandig om in dit geval gebruik te maken van de overgangsregeling. Dat geeft de tijd om nieuwe afspraken met werknemers of met de Belastingdienst te maken.

Meer informatie is te vinden op
www.belastingdienst.nl/zakelijk/loonheffingen/werkkostenregeling.

Partnerruil

Ze zijn allebei notaris, maar verder zijn de verschillen in het werk van Eric Feijen en Annerie Ploumen groter dan de overeenkomsten. De plattelandsnotaris uit Heerde en de Zuidas-notaris uit het financiële hart van Nederland gingen allebei een dagje bij elkaar op bezoek.

TEKST Arnoud Veilbrief | FOTO'S Truus van Gog

► Eric Feijen over zijn bezoek aan het kantoor van Annerie Ploumen:

Ik vertrok in alle vroegte uit Heerde om een dagje bij Annerie te kijken. Maar zeker niet met tegenzin. Het is altijd leuk om eens bij een ander kantoor rond te kijken. Ik ben een echte dorpsnotaris, maar helemaal nieuw zijn die grote kantoren nu ook weer niet voor me. Ik heb zes jaar in het bestuur van de KNB gezeten en mijn medebestuurders zaten bij wat grotere kantoren. Toch was het een leerzame dag. Natuurlijk zijn er veel overeenkomsten. De deontologie, de *do's* en *dont's*, die zijn voor

alle notarissen dezelfde. Verder overheersen de verschillen natuurlijk tussen een dorpspraktijk en zo'n kantoor aan de Zuidas. Om te beginnen is de schaal natuurlijk onvergelijkbaar. Wij zitten hier met ons drieën: twee notarissen en een kandidaat-notaris. Daar spreek je over 140 juristen en dan nog een groot ondersteunend apparaat. Dat verschil in grootte brengt veel met zich mee. Annerie en haar collega's zijn specialisten die in een team werken, vooral met advocaten. Ik heb toch de indruk dat zij meer strijd moet leveren om haar onafhankelijke positie als notaris duidelijk te maken. Dat is ook logisch. Ieder jaar komen er weer nieuwe advocaten bij, die niet helemaal thuis zijn in de beroeps-ethiek van het notariaat. En je werkt toch voor hetzelfde kantoor. Maar ik ben blij dat ik dat niet hoeft te doen.

EMPATHIE

Verder wordt er bij Annerie op kantoor erg veel vergaderd. Ze gaan volgens mij van overleg naar overleg. Wij hebben een uurtje kantooroverleg per week en bespreken iedere ochtend in vijf minuten wat er die dag op het programma staat. Daar ben ik heel blij mee. Je staat bij zo'n kantoor 24 uur per dag, 7 dagen per week klaar voor de klant. Dat is logisch, gezien de tarieven, maar ik zou zo niet willen werken. Onze cliënten zijn ook totaal verschillend. Bij de onderhandelingen waar Annerie bij zit, kan de spanning flink oplopen, het gaat immers om grote belangen. Maar uiteindelijk voltrekt het zich toch in een veel afstandelijker, professionele sfeer. De zaken die wij behandelen, erfenissen, echtscheidingen, raken mensen echt persoonlijk. Dat doet een groot beroep op je empathie, zeker met echtscheiding moet ik spitsroeden lopen. Het is zo belangrijk om dan de juiste woorden te kiezen.

EIGENAARDIGHEDEN

Zo'n dorpskantoor heeft ook zijn eigenaardigheden. Wij fungeren als een soort eerstelijns rechtshulp. Mensen bellen je voor alles wat maar met recht te maken heeft. Dat hoort bij je rol in de gemeenschap, maar het moet niet uit de hand lopen. Je zit zo een halfuur met iemand aan de telefoon, om hem vervolgens door te verwijzen naar een advocaat.

Wat me erg aanspreekt aan een kantoor als Van Doorne, waar ik zelfs een beetje jaloers op ben, is de enorme aanwezige hoeveelheid kennis. Als je iets niet weet, loop je zo bij een collega binnen. Dat is toch anders op zo'n klein kantoor als dat van ons. Natuurlijk kun je met andere kleine kantoren afspreken dat je elkaar belt als je iets niet weet, maar het is toch makkelijker om bij het knagen van een broodje een collega aan te schieten. Of ik wat heb opgestoken van de dag? Ik heb zelfs een inzicht opgedaan. Bij kantoren als Van Doorne wordt bij de selectie van iedere kandidaat-notaris een uitgesproken commerciële instelling verwacht. Je bent niet alleen een goed jurist, je weet ook klanten binnen te halen. Daar ga ik ook meer naar kijken. Ondernemerschap is belangrijker dan ooit. Klanten komen niet meer vanzelf naar je toe. Zelfs niet in een dorp.'

► **Annerie Ploumen over haar bezoek aan het kantoor van Eric Feijen:**

Ik vond het erg leuk, ik heb onder meer bij een boedelbespreking toegekeken. Wat me opviel, was dat Eric's klanten wat nerveus in de wachtkamer zaten en dat toch ook wel bleven tijdens de bespreking. Men gaat in zo'n dorp nog echt op bezoek bij "meneer de notaris". Daar is in mijn praktijk geen sprake van. Ik heb weinig particuliere cliënten en zenuwachtig zijn ze al helemaal niet. Eric is echt een notabele, ik ben gewoon één van de adviseurs. Het dorpsnotariaat is niet helemaal nieuw voor me. Ik ben een geboren en getogen Limburgse en heel lang geleden heb ik stage gelopen op een kantoor in Beek. Ik heb er een leuke tijd gehad, maar ik voelde toen al de drang om op een groot kantoor in de stad te werken.

SPOEDKLUS

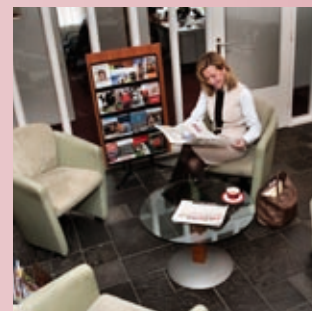
De sfeer op het kantoor vond ik erg gezellig. Tussen de middag gaat iedereen naar huis om te lunchen. Ik zit meestal met een broodje achter de computer, maar dat ligt vooral aan mezelf. Het gaat er iets gemoedelijker aan toe dan bij ons. Als een klant vrijdag bij Eric komt met een spoedklus die echt maandagochtend klaar moet zijn, dan is het in de meeste gevallen: pech gehad, had je maar eerder moeten komen. Dat zou niet in mijn hoofd opkomen. De klant betaalt veel geld, dus als er iets af moet, trommel ik een paar kandidaten op en werken we het hele weekend door. Dat probeer ik wel te beperken. De zaterdag probeer ik vrij te houden. Maar iedere zondag, meestal tegen het einde van de middag begint voor mij de voorbereiding van de werkweek. Aan het vele overleggen heeft Eric een broertje dood. Ik heb wekelijks een vastgoedoverleg, een notarissenoverleg, een jurisprudentieoverleg en een partnerlunch. Het kan niet anders. In zo'n grote club moet je elkaar wel op de hoogte houden.

LICHTE VERHOGING

Weet je wat ik leuk vond? Zijn kamer. Echt zo'n statige kamer met wetboeken, WPNR-mappen en een antiek bureau. Hij heeft twee kamers. In één ervan zit hij op een lichte verhoging, zodat hij over zijn bezoek uitkijkt. Daar gaat hij zitten als hij een lastige cliënt op bezoek heeft. En het werkt. Ik zou best een week willen ruilen. Daarvoor zou ik me trouwens nog goed moeten inlezen, want een boedelverdeling zou ik echt niet zomaar kunnen afhandelen. Maar daarna zou ik weer terugwillen naar Amsterdam. Eric zit daar lekker in het groen, ik voel me als een vis in het water op de Zuidas.'

Naschrift:

Eric: 'Haha, dat verhaal van die verhoging klopt. Sommige mensen willen de regie over het gesprek nog weleens overnemen en die krijg ik zo stil. Dat zijn van die kleine psychologische trucjes die je soms goed kan gebruiken.'

Testamenten maken in Spanje
Begeleiding "Afwikkeling Nalatenschappen"
Juridische bijstand bij aan- en verkoop
onroerend goed

S E R V I T U R S.L.

Ed J. Richelle Angemeer

Bezoekadres:

Edificio SERVITUR
(El Planet 7)
Ctra. de Finestrat
(rotonde kruising CV758 en CV70)
03502 BENIDORM (Alicante)

Correspondentie adres:

Apartado de correos 216
03508 BENIDORM
(Alicante) Spanje

Telefoon: (+34) 96 585 0891
Telefax: (+34) 96 586 6988
E-mail: servitur@servitur.es
Internet: www.servitur.eu

Voor inlichtingen over tarieven, plaatsingen
en combinatiekortingen van
personeelsadvertenties voor:

Notariaat
magazine

WPNR

Juristopmaat
de carrièresite voor juristen

kunt u contact opnemen met:

Sales & Services,
contactpersoon: Gerrit Kulsdom
Tel. 0229 - 211 211, E-mail: sns@wxs.nl

**B RAADGEVEND
BUREAU
BORGdorFF**

**Raadgevend bureau
voor notarissen**

Coolsingel 75, 3012 AD Rotterdam
Telefoon 010 - 213 0355
Fax 010 - 213 0993

Zoekt u een vertrouwelijke gesprekspartner bij:

- het zoeken van een geschikte vestigingsplaats
- het maken van een ondernemingsplan
- het zoeken van een andere baan

belt u dan de heer M.F. Borgdorff telefoon 010 213 0355
of email naar m.f.borgdorff@planet.nl

www.raadgevendbureauborgdorff.nl

**MIJN
BOODSCHAP
IN JOUW
BREIN.NL**

Nog 3 dagen

**Adverteren in
dit tijdschrift?**

Bel met Veerle Sanderink 070-3780350
of kijk voor de mogelijkheden op
www.bereikdejurist.nl

Sdu UITGEVERS

Bereikt alle juristen

Niek van Wijk

(62 jaar)

Niek van Wijk is auditor, oud-notaris en grondlegger van notariskantoor Van Wijk, Gorsira & Tacken.

Waar let je als eerste op bij een peer review?

‘Ik ben erg gevoelig voor de sfeer en uitstraling van een kantoor. Heeft een kantoor een kille of warme uitstraling? De sfeer die ik ervaar, ervaart ook een cliënt. Bij sommige kantoren vragen ze of ik een prettige reis heb gehad. Notarissen werken met vertrouwelijkheid, en zo’n vraag geeft een eerste aanzet tot vertrouwelijkheid.’

Wat voor verrassende praktijkoplossingen kom je tegen?

‘In het zuiden van Nederland bezocht ik een kantoor dat zijn cliënten twee dagen nadat er een concept met toelichting is verstuurd altijd even nabelt met wat vragen. Hebt u het concept ontvangen? Zijn er nog vragen naar aanleiding van het concept? Dat ben ik nog niet eerder bij kantoren tegengekomen. Een ontzettend goed idee.’

Speelt het feit dat je zelf ook notaris bent geweest een rol bij het auditorschap?

‘Ik voel me, ondanks dat ik oud-notaris ben, nog steeds sterk betrokken bij het vak. Door die betrokkenheid is het soms moeilijk om als auditor afstand te nemen van je vakgenoten. Ik waak er daarom voor dat ik, samen met degenen met wie ik de audits uitvoer, niet te veel meedoe aan het ‘wij-gevoel’. Mijn betrokkenheid heeft overigens ook te maken met het feit – en dat is historisch bepaald – dat ik vroeger in de Commissie Praktijkscholing zat, waar de Beroepsopleiding en de Commissie Kwaliteit uit voort zijn gekomen.’

Hoe toets je op kwaliteit?

‘Ik vind het belangrijk om de kwaliteitshandboeken en de opzet daarvan mee te nemen bij de beoordeling van een kantoor. Als een kantoor geen procedurebeschrijving heeft – deze hoeven uiteraard niet allemaal gecertificeerd te zijn – dan is dat niet goed. Ik moet helaas soms constateren dat de interne communicatie in een kantoor slecht is. Er zijn dan bijvoorbeeld op een kantoor van tien mensen nauwelijks kantoorvergaderingen, of er is geen communicatieplan. Dat doet de kwaliteit geweld aan. Als een notaris op de hoogte is van bepaalde ontwikkelingen en die *en passant* even aan zijn kandidaat-notaris meedeelt dan worden deze ook niet door het kantoor gedragen.’

Kijk je ook naar hoe kantoren omgaan met de kwaliteit van personeel?

‘Ik vraag altijd of er functioneringsgesprekken plaatsvinden. Er zijn kantoren die dat niet doen. Mijn advies is om deze gesprekken regelmatig te houden. Het draagvlak voor dergelijke opmerkingen is groter in een grote organisatie dan in een kleine organisatie, waar je soms weerstand ziet.’

.....
Voor een optimale ontwikkeling van kwaliteit binnen het notariaat worden met regelmaat peer reviews gehouden bij notariskantoren. Ieder kantoor wordt eens in de drie jaar bezocht. Deze onderzoeken worden verricht door auditoren die zijn aangesteld door de KNB. Notariaat Magazine belicht in de komende edities een auditor en de vaak verrassende praktijkoplossingen die hij of zij tegenkomt.

TEKST Tatiana Scheltema | FOTO'S Truus van Gog

Het blijkt niet altijd gemakkelijk een geschikte kandidaat-notaris te vinden, bleek uit een discussie die vorige maand speelde in de groep Notarissen op LinkedIn. Een vacature voor een kandidaat ondernemingsrecht op een klein kantoor in een landelijke gemeente blijkt vrijwel onvervulbaar. Hoe kan dat? Je zou verwachten dat de kandidaat-notarissen die tijdens de ontslag-golf vorig jaar afvloeiden bij de minste ervaring van de markt in de rij zouden staan. Waar zijn ze gebleven? Willen ze nog wel aan de slag in het notariaat?

Kandidaten die een vast contract hebben, zullen niet gauw het risico nemen om een avontuur op een tijdelijk contract aan te gaan. En degenen die vorig jaar overtuigd werden, hebben goed nagedacht over wat ze graag zouden willen van een toekomstige werkgever. De bereidheid om dagelijks ver te reizen is gering. Een baan in het notariaat is leuk, maar er moet wel wat tegenover staan. Goede secundaire arbeidsvoorwaarden en gehoord worden in de organisatie spelen een belangrijke rol.

Hebt u ook een mening over deze stelling? Discussieer dan mee op het Forum op NotarisNet.

‘Het klopt dat er nauwelijks vacatures zijn op het moment. En zeker in deze tijd laat je het niet merken als je gaat solliciteren. Als je ergens zit waar het nog spannend is of je mag blijven, en je laat merken dat je weg wil, geef je de werkgever toch een stok om de hond mee te slaan. In de afgelopen twee jaar heb ik ruim honderd kandidaten aan tafel gehad wiens contract niet werd verlengd, of die door tussenkomst van het UWV of de rechter zijn ontslagen. Ik heb nog gezegd: doe dat netjes, zodat je de mensen niet het vak uitjaagt. Ik merk dat veel mensen teleurgesteld zijn in het vak, en in de steun die ze van de KNB kregen. En ook het beeld dat men kreeg van het hedendaagse notariaat werd als

teleurstellend ervaren: alles moet sneller, het gaat om de prijs – niet meer om het ambachtelijke werk, wat toch tot de verbeelding sprak. Dat is voor de notaris zelf ook heel vervelend, maar juist de kandidaten die werden ontslagen, hebben daar een wrange smaak aan overgehouden. Die mensen gaan toch op zoek naar een baan, en neem van mij aan: die komen niet meer terug. Want na een jaar ben je je waarnemingsbevoegdheid kwijt, en die krijg je pas terug als je volgens een complexe rekenformule weer een bepaalde periode in het notariaat werkt. Op termijn zal dat leiden tot een tekort aan opvolgers in het notariaat.’

‘Er lopen genoeg goede mensen rond. Maar een deel is natuurlijk al afgevloeid, die hebben ander werk gevonden, bij een project-ontwikkelaar bijvoorbeeld. Dat blijkt dan toch wel leuk te zijn, terwijl ze dat voorheen niet hadden gedacht. De arbeidsmobiliteit in Nederland is natuurlijk ook heel laag. En dan kan zo’n landelijke locatie heel lastig zijn. De groep die je zou willen hebben, mensen met enige ervaring, verkast heel moeilijk, want men vreest toch dat het *last in, first out*-principe zal worden toegepast. En je krijgt toch vaak een tijdelijk

contract, al zijn er ook kantoren die een vast dienstverband aanbieden. Mensen zien ook op tegen een verandering van baan omdat van sollicitanten tegenwoordig wel wordt verwacht dat ze goed zijn in acquisitie. Dat is vaak de eerste vraag: hoe denk jij dat we ons bedrijf meer kunnen ontwikkelen? Een visie daarop is erg belangrijk. De volgende vraag is dan: vind je het vervelend om te doen? En vaak is dat dan zo. Met name vrouwen baart dat ernstige zorgen.’

Stelling:

**Vraag en aanbod
op de arbeidsmarkt
van kandidaat-notarissen**

**sluit niet
goed aan**

Peter Bouw van de notaris-coach.nl bemiddelt kandidaat-notarissen naar een baan

Christ'l Dullaert is directeur van Le Tableau

Caroline van Kordelaar,
bestuurssecretaris kandidaat-
notarissen

'Ik hoor van veel kandidaten dat ze wel weg willen van het kantoor waar ze zitten. Maar ze blijven zitten vanwege de baanzekerheid. Als werkgever moet je jezelf dus aantrekkelijk maken. Het zit vaak in kleine dingen: inloggen vanuit huis of flexibele uren. Maar ook aansturen vanuit vertrouwen in plaats van uit controle. Die manier van werken creëert een grotere betrokkenheid van de werknemers, zij voelen zich echt medeverantwoordelijk voor het kantoor. De ervaring van organisaties die op deze manier werken, is dat ze mensen eerder moeten afremmen, dan dat ze bang zijn dat mensen de kantjes ervan aflopen en minder productief zijn.

Helaas is de heersende werkgeverstrategie nog steeds: controle. Alles is gericht op aanwezig zijn tussen 8:30 en 17:30 uur. Werkgevers willen

mensen om zich heen hebben. De organisatie van het werk is hierop ingericht. Bijvoorbeeld de postbespreking, waarbij om half negen de zaken worden verdeeld. Als je je kinderen naar school brengt, mis je die bespreking en loop je mooie zaken mis. Terwijl die postbespreking en verdeling van zaken ook best op een ander tijdstip kunnen. Ook gebruiken werkgevers vaak het argument dat iedereen aanwezig moet zijn vanwege de bereikbaarheid van het kantoor. Maar daar zijn tegenwoordig zo veel manieren voor. En het mooie is dat werkgevers die hun medewerkers meer ruimte geven veel terugkrijgen: de cliënttevredenheid stijgt, de medewerkertevredenheid stijgt en de resultaten van het kantoor verbeteren. Kortom de moeite van het proberen waard, lijkt mij.'

Kandidaat-notaris Renate
Akerboom is op zoek naar een
baan. Ondertussen runt ze
haar eigen echtscheidings-
bemiddelingsbureau.

'Wat ik zoek is een notaris die wat verder denkt dan de dingen die er zijn. Nu het slecht gaat, zou je extra diensten kunnen aanbieden, zoals op zaterdag open zijn, of een specialisatie ontwikkelen voor "mensen die een huis kopen in Frankrijk", ik noem maar wat. Bij mijn laatste kantoor opperde ik: waarom schrijven we alle mensen niet aan die de afgelopen twintig jaar een testament hebben gemaakt, dat er veel wetswijzigingen zijn geweest en dat het verstandig zou zijn het testament aan te passen. Maar de notarissen wilden er niets van weten. Het is ook belangrijk dat je de verantwoordelijkheid krijgt over je eigen dossiers, en dat er goed gecommuniceerd wordt over wat er van je wordt verwacht, en wat je van anderen mag verwachten.

Het verbaast me wel dat dat kantoor uit de discussie op LinkedIn niemand kan vinden. Mij is het te ver weg, maar bovendien: ondernemingsrecht is eigenlijk het enige waar ik geen ervaring mee heb, dus ik hoef het waarschijnlijk niet eens te proberen. Terwijl ik weet: als ik me er drie weken in vastbijt, heb ik het onder de knie. Maar dan moeten ze je die kans wel geven.'

Kandidaat-notaris Madeline
Westers heeft sinds kort een baan,
die goed valt te combineren met
het gezinsleven.

'Ik bel gewoon op, en zeg: mag ik eens op de koffie komen? Dat werkt, dan weten ze wie je bent, wat ze aan je hebben. Vorige week nog belde een notaris of ik een paar dossiers kon overnemen.

Een werkgever moet flexibel zijn. Natuurlijk bezoek ik bedrijvenborrels, om werk binnen te halen. Ik doe dat graag. Maar het heet geen overwerk en het wordt niet betaald. Dan is het prettig als men de volgende ochtend niet moeilijk doet als je wat later komt, of dat je thuis kunt werken.

Er is altijd die eis dat je aanwezig moet zijn in het notariaat. Maar als dat ergens niet nodig is, dan is dat in mijn vakgebied, het

ondernemingsrecht: vrijwel alles gaat daar per mail of per fax. De secundaire arbeidsvoorwaarden zijn sowieso slecht, je moet alles zelf regelen. In een vorige baan had ik bedongen dat ik vijf dagen per jaar "calamiteitenverlof" kreeg: voor als ik onverwachts thuiszit met een ziek kind. Sommige notarissen lijken gewoon niet te begrijpen hoe dat gaat met moeders met kinderen. De notaris waar ik nu werk doet er gelukkig niet moeilijk over als ik eerst de kinderen naar school moet brengen, die zegt: als je je uren maar draait, het maakt me niet uit hoe je dat doet.'

‘Je bent in contact met de kleine boeffjes, maar net zo goed met de grote plaatselijke ondernemers’

Dinand ter Braak

‘De bezigheden voor Heracles hebben veel gemeen met mijn praktijk’

Veel notarissen vervullen pro deo een bestuursfunctie, staan als om niet-adviseur stichtingen en verenigingen bij, of geven op een andere manier belangeloos blij van hun maatschappelijke betrokkenheid. In een fotoserie brengt Notariaat Magazine die betrokkenheid in beeld: de notaris, gefotografeerd in de omgeving van de club, de vereniging, de stichting, waar hij of zij bij betrokken is. Hebt u suggesties? Mail naar nm@knb.nl.

TEKST Annet Huyser | FOTO'S Truus van Gog

‘Als je “in het land bent” en je zegt dat je uit Almelo komt, dan reageren mensen al gauw: “Ah, Heracles!”. Het voetbalgebeuren is de laatste jaren veel meer geworden dan enkel een spel voor het volk. Het is een uithangbord voor de gemeente.

Sport en met name voetbal is een van mijn grootste hobby's. Ik kwam al regelmatig bij de club. En ik had mijn expertise op verschillende gebieden. Zo is het gekomen dat ze me gevraagd hebben toe te treden tot het bestuur. En zo ben ik er al zeven jaar blijven hangen.’

‘Als vicevoorzitter neem ik bij afwezigheid van de voorzitter de honneurs waar. Dat zijn representatieve taken; de voorzitter is het boegbeeld van de club. Hij is ook overdag veel in het stadion. Dat is voor mij lastig, ik heb mijn kantoor, met drie medecompagnons. Bij voorkeur steek ik er 's avonds en in het weekend tijd in. Als bestuurslid heb ik supporterzaken en veiligheidzaken in mijn portefeuille. Maar in de praktijk lopen de taken door elkaar heen. Dat is geen probleem, want we hebben dagelijks wel even contact en stemmen gemakkelijk af. Het bestuur telt vijf leden, we zitten er relatief dicht op, we willen niet van een afstand besturen.’

‘De sociaal-maatschappelijke taken zitten niet in mijn portefeuille, maar ik ben wel op dat gebied bij de club betrokken. Er zijn wat “moeilijke jongens” bij onder de supporters. Jongens met een “bepaald” verleden, die moeilijk aan een baan kunnen komen. De harde kern, al valt dat mee in Almelo. Je hebt gesprekken met hen, geeft ze een kop koffie, laat ze hun verhaal vertellen. Sommigen hebben even een schouderklopje nodig of een duwtje in de rug. Als betaaldvoetbalorganisatie hebben we contact met de gemeente, met de politie, met justitie. Zo proberen we preventief bezig te zijn, zodat er tijdens een wedstrijd geen escalaties ontstaan. We werken ook samen met woningbouwcorporaties en gaan op woensdagmiddagen de wijk in. Scoren in de wijk, zoals het wordt genoemd: in buurten met een

gemiddeld laag opleidingsniveau leggen we een voetbalveldje aan en daar spelen onze jongens een partijtje met de jeugd ter plekke. Zo gaan we ook naar ziekenhuizen. Die functie heeft het betaald voetbal erbij gekregen, het heeft een groot sociaal gehalte. Je bent in contact met de kleine boefjes, maar net zo goed, via de businessclub, met de grote plaatselijke ondernemers.’

‘Natuurlijk houd ik me ook bezig met de juridische kant. De cijfers voor de accountant moeten in orde zijn, de vertegenwoordigingsbevoegdheid moet zijn geregeld, af en toe moet er een stichting worden opgericht, of er moet een keer een contract of een sponsorovereenkomst worden opgesteld. Een breed terrein dus. Er staat een man of zestig op de loonlijst, het is een heel bedrijf. Daarnaast praat je over de stenen, want over maximaal drie jaar moet er een nieuw stadion klaar zijn. Daarmee bemoei ik me namens de betaaldvoetbalorganisatie: het juridisch optuigen van het stadion en de commerciële ruimten die erbij horen. Als er straks vijftienduizend mensen hun club staan toe te juichen, dan vind ik het mooi dat ik daaraan een bijdrage heb mogen leveren.’

‘De combinatie van beide is leuk: het juridische en het sociale. Mijn werk is ook een combinatie van beide, dus wat dat betreft hebben de bezigheden voor Heracles veel gemeen met de notariële praktijk van alledag. En mijn bijbaantje heeft zijn uitstraling naar kantoor. De businessclub van Heracles heeft ongeveer vierhonderd leden, onder wie ook cliënten van ons. Zo snijdt het mes aan twee kanten, maar dat is nooit het uitgangspunt. Het gaat mij om het plezier. De resultaten van de laatste jaren zijn goed, dat maakt het extra leuk. Het is een kleine club, de begroting is zo'n beetje de laagste van de hele eredivisie. Maar met bescheiden middelen waren we vorig jaar zesde van Nederland. Voor Heracles een unieke prestatie. Het is toch iets waar je met elkaar aan hebt gewerkt, waar iedereen trots op is. Bij het voetbal is de emotie altijd heel bijzonder. Maar we moeten ons niet laten leiden door de waan van de dag. We blijven goed op de centen passen.

Dit seizoen zijn we niet goed gestart, het gemopper neemt toe. Dat hoort erbij. Als je daar niet tegen kunt, dan moet je iets anders gaan doen, dan moet je in een hoekje van je kamer een boek gaan lezen.’

‘Op kantoor is de drempel voor mijn cliënten laag. Als het over voetballen gaat, weten de meesten het precies. Dan willen ze, voordat de akte wordt getekend, nog even over de prestaties van de club praten. We drinken een kop koffie en ik krijg te horen “die en die speler moet toch echt weg, want dat wordt helemaal niks”. Of er komt een sponsor die vindt dat de bezem erdoor moet. Maar het gaat altijd op een leuke manier!’ ■

Mr. Dinand ter Braak (*Hölscher Ter Braak Willems Twentse notarissen, Almelo*) is vanuit zijn maatschappelijke betrokkenheid vicevoorzitter en bestuurslid van voetbalclub Heracles, voorzitter van de Raad van Toezicht Stichting Evenementen Almelo en bestuurslid van Stichting Veilingen Twente-Achterhoek.

Wetenschappelijk congres in soundbytes

WILBERT KOLKMAN

'Doet u het of doet u het niet? Wat bij een dergelijke vraag vaak bijt, is dat een notaris roomser dan de paus kan zijn en voldoet aan de ministerieplicht, maar dat zijn buurman in Bunnik dat niet doet.'

VICTOR MEIJERS

'Het notarieel ondernemingsrecht begeeft zich steeds meer in de richting van de adviespraktijk waardoor deontologische beginselen op gespannen voet staan met de praktijk.'

NORA VAN OOSTROM-STREEP

'U werkt op hoog niveau, maar maakt dat u goed? Vindt u uzelf goed?'

GEERT LEKKERKERKER

'De uitspraak in de zaak Actus-Makelaarsland vind ik een gemiste kans. Je zou strategische allianties aan moeten kunnen gaan die de zichtbaarheid, toegevoegde waarde en daarmee de onafhankelijkheid van de notaris juist bevorderen.'

HARM BROUWER

'De sleutel om te voorkomen dat binnen het notariaat een dergelijke "intense afzetting met druipende vlekken" ontstaat, ligt uiteindelijk niet bij tuchtrecht, meldingsplichten, op risicoanalyse gebaseerd toezicht of zelfs strafvervolgning van de rotte appels.' [Brouwers vergelijkt het notariaat met een zelfreinigende oven - red.]

CLEMENTINE BREEDVELD-DE VOOGD

'De zorgplicht is gericht op het bevorderen van de autonomie van partijen, maar vindt daar ook haar grens. Is de cliënt geïnformeerd en gewaarschuwd, dan moet de notaris daarna de vrijheid van handelen van partijen respecteren.'

GEERTJAN SARNEEL

'Schuif angst, somberheid en wanhoop aan de kant en werk vol goede moed met het nodige positivisme aan de toekomst. Om met Bruce Springsteen te spreken: "werken aan het Huis van de Hoop".'

En dit vonden de deelnemers

Joris Beerman, kandidaat-notaris bij Allen & Overy: 'De KNB is vooruitstrevend bij het naar voren brengen van haar standpunten over deontologie in relatie tot marktwerking in het notariaat. Ik vind de zaal redelijk conservatief hierop reageren. Het gaat te veel over de tarieven in plaats van over wat nou een goede notaris is.'

Jelly Posthumus (links) en Ingeborg Braun, beiden notaris bij Veldhuizen Beens Van de Castel, vinden het belangrijk dat er gediscussieerd wordt over deontologie. 'Het gaat erom een juiste balans te vinden tussen ondernemersbelang en juiste waarden en normen. Uit de toespraak van de heer Brouwer kwam de realiteit daarvan goed naar voren.'

Volgens Cok Zijerveld (links) en Adriaan Rothfus, beiden partner bij Turn Legal, is het apart dat deontologie in verband wordt gebracht met omzet en geld. 'Het is veel interessanter om te discussiëren over waar nou ruimte ligt in het ambt notaris. Wat is goed, wat is fout? Een goede notaris is iemand die de rol van adviseur op zich neemt en duidelijk is over wat hij wel of niet kan betekenen voor de cliënt.'

Edzo Huisman (links), notaris te Heemstede en Peter Hilbers, notaris in Haarlem: 'We hebben een goede dag, ondanks dat de discussie soms wat tam is. Wij vinden de heer Brouwer een goed verhaal hebben met betrekking tot verschoningsrecht.'

Oud-studiegenoten (v.l.n.r.) Jasper Nobel, Dirk-Jan Maasland en Allard Schuering, allen kandidaat-notaris, vinden de discussie over marktwerking versus tarieven achterhaald. Maasland: 'Marktwerking is juist een uitdaging. Het geeft een nieuwe invulling aan ons vak.' Volgens Nobel zitten jongeren er ook niet meer op te wachten om alles zelf te doen. 'Specialiseren is leuk.'

De heren Zaman, Rieter en Houben (v.l.n.r.) complimenteren de preadviseurs met hun werk. Niek Zaman, notaris te Rotterdam en bijzonder hoogleeraar in Utrecht: 'Ik vind de Bijdrage van Lekkerkerker erg realistisch. Wat me dan tegenvalt, is de discussie die zich weer alleen richt op de tarieven.' Guus Rieter, oud-notaris: 'Ik kijk uit naar de bijdrage van mevrouw Breedveld. In haar advies stonden de meest wezenlijke opmerkingen voor onze beroepsuitoefening.'

Kandidaten Marice Relyveld, Sukyein Cheung en Rieke Boers (v.l.n.r.) vonden de toespraak van Brouwer tot nu toe het leukst. 'Hij legt een leuke link tussen verschillende zaken en het is goed om ook eens van een andere branche hun visie op het notariaat te horen.'

Esther de Boer gebruikt de pauze om even lekker bij te lezen. Niet het preadvies. 'Nee, met mijn drukke baan en privéleven is het ook wel eens fijn om even iets anders te lezen.'

Kandidaat-notaris Ton Buys (links) en notaris Edwin de Vilder halen herinneringen op aan de tijd dat ze samen op één kantoor werkten. Buys vindt het preadvies erg praktijkgericht. 'Daar hebben we zeker iets aan.' De Vilder is alleen wel bang dat de KNB de kernwaarden van het notariaat uit het oog verliest.

Notaris Tjeerd Koelmans (links) en oud-notaris Erik Postmus vinden het congres geslaagd. 'Een goed gekozen onderwerp. Met name Kolkman was erg praktijkgericht.' Maar de speech van Brouwer sprak het meest aan. 'Eigenlijk schaft hij *passant* gewoon het verschoningsrecht af natuurlijk.'

De Goede Ondernemende Notaris

Lenig vooruitdenken met marktwerking als uitgangspunt is een uitstekende benadering om de balans te vinden tussen de Goede en de Ondernemende Notaris. Bovendien staan ze niet noodzakelijkerwijs tegenover elkaar.

Op het wetenschappelijk congres van de KNB van 8 november was het onderwerp 'De Goede Notaris'. Een preadvies lag voor waarin gekeken werd naar de plichten van de notaris. In algemene zin leek overeenstemming te bestaan over wat die plichten zijn vanuit notarieel-juridisch standpunt. Discussie ontstond waar gekeken werd naar de relatie van plichten met de werking van de markt.

Eén van de posities die werd ingenomen op het congres was dat marktwerking als uitgangspunt moet worden genomen – plichten kunnen immers alleen begrepen worden in het tijdsgewricht waarin zij bestaan – en dat die positie moet leiden tot het bespiegelen van de toekomst onder marktwerking. Wij denken dat dit een juiste benadering is: marktwerking is *with us to stay*. Er is weinig politieke prioriteit om hernieuwd, diepgaand, aan de positie van de notaris te gaan sleutelen. Beter is dan om de oriëntatie te verleggen, en de plichten en waarden te gaan begrijpen vanuit de marktwerking.

DOZEN SCHUIVEN

Neem als voorbeeld de *full service*-gedachte. De akte is in de ogen van het publiek een *commodity*, wat in de retailbranche 'dozen schuiven' wordt genoemd. Als de waarde ervan in de ogen van de afnemer weer moet groeien, moet de notaris zich nog meer verdiepen in zijn klanten en dit leidt onvermijdelijk tot specialisatie. Het ingezette beleid van de KNB voor een meer collectieve *full service* ministerieplicht en meer specialisatie wordt blijkbaar onderschreven: er was geen discussie over tijdens het congres. Laten we er ook geen doekjes om winden: de facto zijn de grote kantoren aan de Zuidas al decennia

'De Goede en de Ondernemende notaris vinden elkaar in specialisatie'

ondernemingsrechtsspecialisten. Als je bij 'eengrotemaarnietnadertenoemen-legalfirmopdezuidas.nl' bij zoeken 'familie recht' intypt, krijg je nul hits. Specialisatie is belangrijk voor *customer intimacy*, de mate waarin een bedrijf in staat is om echt klantgericht te zijn. Dat is een marktoverweging, want het is een van de drie pijlers waarop een excellent bedrijf een acht moet scoren, naast efficiency en innovatie. Specialisatie komt daarnaast voort uit de zorgplicht van de notaris. Ten eerste is de vraag of alle wet- en regelgeving die van belang is nog wel door één individuele notaris te bevatten is. Dat alleen is al reden voor specialisatie. Eén van de preadviseurs suggereerde een doorverwijsplicht. Ten tweede kan de notaris zijn zorgplicht pas waarmaken als hij voldoende kennis heeft van niet notarieel-juridische aspecten. In het preadvies wordt de bedrijfsvoering in een tuinderbedrijf en die in een vakantiepark genoemd: het is noodzakelijke niet-juridische kennis die de notaris moet hebben om aan zijn plichten te voldoen. De Goede en de Ondernemende Notaris vinden elkaar in specialisatie.

PUBLIEKE VERANTWOORDELIJKHEID

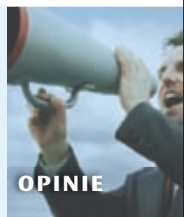
Een belangrijke discussie tijdens het congres ging over de wenselijkheid van arrangementen in het licht van onafhankelijkheid. Mag de notaris met beoefenaars van andere beroepen in een arrangement samenwerken? Afgezien van de individuele waardering van het arrest van het hof Amsterdam over de zaak Actus/Makelaarsland is de kernvraag: is ketensamenwerking te rijmen met onafhankelijkheid en publieke verantwoordelijkheid? Preadviseur Lekkerkerker meent, mits je er maar volkomen open

over bent, van wel. Sommige congresgangers dachten daar anders over. Men kan er ook nog iets anders naar kijken. Kan de schijn van ketenafhankelijkheid bij ketensamenwerking worden vermeden? Want waarom werk je samen in een keten? Wellicht zou de KNB er goed aan doen hierover een eigen standpunt te formuleren, niet na intern beraad, maar juist na raadpleging van belanghebbenden, de consumenten en bijvoorbeeld werkgevers. Wat wij als relatieve buitenstaanders constateren is dat er kennelijk bij het notariaat een gebrek is aan kennis van de beleving van de cliënt van de notariële dienst en het notariële product. Het notariaat lijkt nog altijd overtuigd te zijn te weten wat het moet doen en wat goed is voor samenleving en cliënt. Maar is dat inmiddels niet echt verleden tijd?

DENKKRACHT

Marktwerking is een gegeven. Er is blijvend denkkraacht nodig, van iedereen in en rond het notariële veld om eraan bij te dragen dat de Goede Notaris een Goede Ondernemende Notaris kan zijn. Daarbij hóeft geen afstand te worden gedaan van erkende verworvenheden op het gebied van de deontologie. Een tevreden neerzitten en elkaar vertellen hoe mooi we het met dit preadvies weer allemaal hebben gezegd, is evenwel geen strategie met toekomst. Juist een vernieuwde deontologie die meer rekening houdt met marktwerking en de veranderende positie van de notaris zou wel eens een sterker medicijn kunnen zijn dan velen nu nog wensen toe te geven.

*Erik-Jan van der Linden, directeur-eigenaar van softwarebedrijf MagnaView
Jan Willem van Ee, oud-notaris*

OPINIE

Bewaringspositie en kwaliteitsrekening

Onderwerp van deze publicatie is een naar mijn mening onjuiste uitspraak van de Notariskamer over de berekening van de bewaringspositie.

Een notaris heeft opdracht gegeven om van de kwaliteitsrekening een bedrag over te boeken naar de interne kantoorrekening. Als gevolg hiervan is een tekort op de kwaliteitsrekening ontstaan. Het totaal van de kwaliteitsrekening en de interne rekening is echter toereikend om aan de verplichtingen jegens derden te voldoen. Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) telt voor de berekening van de bewaringspositie echter uitsluitend het saldo op de kwaliteitsrekening; het saldo op de interne rekening telt voor die berekening dus niet mee. Het BFT klaagt vervolgens bij de kamer van toezicht Amsterdam dat de notaris niet meer voldoet aan de bewaringspositie.

UITSpraak VAN DE KAMER AMSTERDAM

De kamer van toezicht te Amsterdam overweegt het volgende: *'4.4. Artikel 15 lid 1 van de Verordening beroeps- en gedragsregels (Vbgr) - ter nadere uitwerking van artikel 23 Wna - verplicht de notaris om ervoor te zorgen dat de aan hem toevertrouwde gelden (cliëntengelden) te allen tijde ten volle in geldmiddelen aanwezig zijn; de notaris moet er onmiddellijk en zonder enige beperking over kunnen beschikken; voorts moet het vorenstaande blijken uit zijn administratievoering. Over een bijzondere kwaliteitsrekening wordt in artikel 15 lid 1 Vbgr niet gesproken. De notaris voldoet aan de aan hem gestelde bewaringseis - en zijn bewaringspositie is in zoverre positief - indien de gelden zich onder hem*

bevinden en hij daarover onmiddellijk en zonder enige beperking kan beschikken.'

UITSpraak VAN DE NOTARISKAMER

Op het door het BFT ingestelde beroep oordeelt het hof Amsterdam als volgt: *'6.4. Het hof deelt dit oordeel van de kamer niet. Hetgeen hieromtrent door het BFT in hoger beroep nog is aangevoerd en hiervoor onder 3.7. is omschreven, treft dan ook doel.*

Naar het oordeel van het hof bevat artikel 25 lid 1 Wna weliswaar een voorschrift met betrekking tot de vaststelling van de bewaringspositie van de notaris, echter uitleg van dit voorschrift kan er naar het oordeel van het hof nooit toe leiden dat voor de bepaling van het saldo van de kwaliteitsrekening de gelden van de kantoorrekening een rol spelen.'

De door de Notariskamer genoemde overweging 3.7 heb ik niet kunnen vinden.

HAGELSLAGPOT

De bewaringspositie omvat de aanwezige cliëntengelden verminderd met de verplichtingen aan derden. Het komt er dus op neer dat er zoveel liquiditeit op kantoor voorhanden moet zijn dat alle verplichtingen aan derden direct kunnen worden voldaan. De regelgeving maakt, zoals de kamer terecht opmerkt, geen onderscheid of cliëntengelden zijn gestort op een kwaliteitsrekening of op een interne rekening. Als derdengelden niet zijn gestort op de kwaliteitsrekening ontstaat de plicht van de notaris om het bedrag door te storten naar die rekening. De plicht om voor die (door)storting te zorgen is, aldus artikel 25 van de Wet op het notarisambt (Wna), de bescherming van derden tegen betalingsonmacht van de notaris. Het niet doorstorten naar de kwaliteitsrekening heeft daarom met

de bewaringseis niets te maken. Een niet doorstorten levert wel een ander tuchtrechtelijk verwijt op, te weten het niet voldoen aan de plicht om het saldo onverwijld door te storten richting kwaliteitsrekening. Ook het kantoorgeld dat in de hagelslagpot wordt bewaard telt dus mee voor de bewaringseis.

ONJUIST

Ik werk bovenstaande uit met een tweetal wetshistorische argumenten. Allereerst artikel 24.1. Wna, op welk artikel de Administratieverordening is gebaseerd. In dit artikellid wordt gesproken van 'het beheer van gelden van derden al dan niet vallend onder artikel 25'. Hieruit blijkt dat de notaris gelden van derden onder zich kan hebben die niet op de kwaliteitsrekening zijn gestort maar wel degelijk 'ten volle in geldmiddelen aanwezig' zijn. Ten tweede *Vademecum 2010*, bladzijde 213. Tussen de staatssecretaris van Justitie en de KNB was namelijk een debat of artikel 15.1. Vbg overbodig was. Dit debat is beslist door de rechter waarbij het artikel als niet overbodig is aangemerkt. Onjuist is dus de aanvankelijke veronderstelling van de staatssecretaris dat het 'te allen tijde en ten volle in geldmiddelen aanwezig' moeten zijn, terug te vinden zou zijn in artikel 25.1. Wna, een artikel dat zoals gezegd uitsluitend de kwaliteitsrekening regelt. Uit bovenstaande leid ik af dat het BFT en de notariskamer ten onrechte van mening zijn dat voor de berekening van de bewaringseis alleen het saldo op de kwaliteitsrekening telt.

Ritzo Holtman, notaris te Utrecht

UINL-congres

Nederland brengt handelsregister onder de aandacht

Notaris Maarten Meijer doet voor *Notariaat Magazine* verslag van het 26e congres van de Union International du Notariat in Marrakech. Belangrijkste onderwerp: de voordelen van de notariële authentieke akte voor bescherming van investeringen, in het bijzonder door publicatie in de registers, en zijn executorialie kracht.

| TEKST Maarten Meijer

Elke drie jaar vindt de transformatie plaats van de Amsterdamse notaris Maarten Meijer in een congressist. Deze keer arriveert congressist Meijer in Marrakech, Marokko. Daar houdt de Union International du Notariat (UINL), de wereldomspannende vereniging van het op Napoleontische leest geschoeide notariaat (momenteel bestaande uit 81 landen), van 3 tot en met 6 oktober haar wereldcongres.

MODERNISERING BEDRIJFSVOERING

Dinsdag 5 oktober is een belangrijke congresdag. Om negen uur begint de behandeling van congres-thema II waarvan de congressist de coördinator is voor de Nederlandse bijdrage. Thema II handelt over de voordelen van de notariële authentieke akte voor bescherming van investeringen, in het bijzonder door publicatie in de registers, en zijn executorialie kracht. De internationale coördinator behandelt die dag zijn eigen synthese, hetgeen behoorlijk veel tijd in beslag neemt. De congressist slipt weg, want om tien uur is er een belangrijke bijeenkomst tussen enerzijds professor Leon Verstappen in zijn hoedanigheid van voorzitter van de International Alliance

De congressist slipt weg, want om tien uur is er een belangrijke bijeenkomst

Begin oktober vond het 26e UINL-congres in Marrakech plaats.

of Land Tenure Administration (IALTA) en anderzijds het bestuur van de UINL. IALTA is een organisatie die zich inzet voor een wereldwijde goede landregistratie. Zoals bekend is het probleem van veel arme boeren dat zij weliswaar zichzelf als eigenaar van hun land beschouwen en dat ook wel zijn, maar bij gebrek aan een goed kadaster dat niet zo duidelijk kunnen aangeven. Het mag duidelijk zijn dat dit de investering in – en dus de modernisering van – hun bedrijfsvoering niet ten goede komt. IALTA en de UINL kunnen beide bij een dergelijke samenwerking veel baat hebben. Op plechtige wijze wordt het samenwerkingsprotocol getekend.

GEEN VROLIJKE VOORUITZICHTEN

Na deze korte bijeenkomst haast de congressist zich terug naar de zaal waar de andere aanwezige leden van de Nederlandse delegatie voor Thema II, Simon de Stigter en Rafique Jabri, hem snel bijpraten. De interventies zijn reeds begonnen. En ook de Nederlandse delegatie wil interventies plaatsen. Er zijn enkele punten die hen in de discussie zorgen baarden: een te sterke gerichtheid op onroerend goed en dus ook op het kadaster. Het handelsregister werd nauwelijks genoemd. En sinds wanneer wordt er niet meer in aandelen geïnvesteerd? Duidelijk is dat het domeinmonopolie op het gebied van het rechtspersonenrecht in veel landen (bijvoorbeeld Frankrijk) non-existent dan wel uiterst zwak is.

Een ander groot probleem is de zogenoemde 'dubbele controle'. Dat wil zeggen de controle

door de bewaarders van een openbaar register van de notariële akte. Die gaat soms zo ver dat er zelfs processen tussen de bewaarder en de notaris uit voortvloeien. Ook proberen de bewaarders van de openbare registers om de functie van de notaris op hun gebied over te nemen. Allemaal geen vrolijke vooruitzichten. De Nederlandse delegatie dient het vereiste schriftelijke verzoek tot interventie in. Een grote stapel ligt al klaar. Maar aan de opmerkelijk snelle honorering tot spreken – vijftien minuten later – zal de vriendschap met de internationale coördinator zeker debet zijn geweest. In zijn korte toespraak – in het Frans – wijst de congressist op het grote domeinmonopolie van het Nederlandse notariaat, de remmende werking van de dubbele controle op de notariële efficiency, het idee van de overname van de openbare registers door het notariaat zelf (met als voorbeeld het CTR), het grote belang van het zijn van 'de goede notaris', en ten slotte: de notaris moet het waard zijn om notaris te zijn dus hij moet ook hulp verlenen aan de minder vermogenden en armen. Nog vele interventies volgen. Na afloop wordt de Nederlandse delegatie gecomplimenteerd: 'Kort, krachtig en sociaal'.

Het congres wordt de volgende dag afgesloten met de themaconclusies, de overdracht van de oude naar de nieuwe voorzitter, de uitreiking van de oorkondes voor verdienstelijke notarissen waaronder prof. Guus Stille en uiteindelijk de presentatie van het land waar het volgende congres zal zijn. De congressist gaat in 2013 naar Peru. ■

De koopakte notarieel

'Ieder z'n vak!'

Nu het nieuwe kabinet is aangetreden reken ik erop, dat zeer binnenkort in het parlement de notariële dossiers worden behandeld. Voor mij met stip op één: de evaluatie van de Wet koop onroerende zaken. Uit onderzoek (verricht op verzoek van de vorige minister van Justitie) is gebleken dat de bedenktijd van drie dagen niet goed werkt. Deze bedenktijd, bedoeld om de huizenkoper te beschermen, blijkt te kort. Conclusie uit het rapport is dan ook dat de consument anders dient te worden beschermd.

MOSTERD NA DE MAALTIJD

Voor de meeste mensen is de aankoop van een woning een van de ingrijpendste overeenkomsten die er in een leven worden gesloten. Een overeenkomst met vele juridische, vaak langlopende, consequenties. Niet enkel op het moment van tekenen van de koopakte maar ook voor de jaren daarna. Het is onbegrijpelijk en onjuist dat bij het sluiten van de koopovereenkomst geen gespecialiseerde jurist verplicht betrokken is. Deze wordt pas ingeschakeld bij de akte van levering. De overeenkomst is dan al

gesloten en alles ligt al vast. Dit wordt door het notariaat terecht beschouwd als mosterd na de maaltijd.

IN DE BREDTE ADVISEREN

Wat is er meer voor de hand liggend dan dat de koopakte een notariële akte is? De notaris is dé juridisch specialist bij uitstek waar het betreft de koop van onroerende zaken. Hij biedt de consument de bescherming die nu ontbreekt. De praktijk wijst bovendien uit, dat notarissen die bij het vastleggen van de koopakte zijn betrokken vaak juridische aspecten van de koop blootleggen die anderen niet zullen opmerken. Anderen kunnen die ook niet opmerken. Immers: ieder z'n vak!

Het uitgangspunt dat de koopakte notarieel dient te zijn, strookt ook met de opvatting dat de notaris niet louter een registrerende maar ook een adviserende rol heeft. De notaris wordt naast de makelaar bijtijds bij de zaak betrokken en heeft op die manier voldoende gelegenheid de kopers juridisch in de breedte te adviseren. Wat mij betreft komt daar ook nog het beoordelen van financiële producten bij.

COMPACTER EN OVERZICHTELIJKER

De angst voor veel hogere notariële kosten voor de consument is ongegrond. De kosten die de notaris dient te maken voor de akte van levering kunnen omlaag aangezien een groot deel van de werkzaamheden naar voren wordt gehaald. Wanneer ook besprekingen op het terrein van het familierecht in het kooptraject worden betrokken hoeft daar later niet op te worden teruggekomen. Het gehele dossier wordt compacter en voor de consument overzichtelijker. ■

Geertjan Sarneel | VOORZITTER

Tijdens het wetenschappelijke congres van de KNB op 8 oktober 2010 heeft Harm Brouwer, voorzitter van het College van procureurs-generaal, gepleit voor een inperking van de geheimhoudingsplicht van de notaris. Hoofdofficier Albert van Wijk van het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie zei in *Het Financieele Dagblad* van 15 oktober hetzelfde. Dit pleidooi is niet nieuw. Hoe denkt de KNB hierover?

Naar aanleiding van het KNB-preadvies van 2007 ('Meer spreken, minder zwijgen?') is op voorstel van de Ledenraad een commissie ingesteld 'om te bezien of vanuit de KNB geen voorstellen kunnen worden geformuleerd om de terechte kritische geluiden tegemoet te komen'. Deze 'commissie-Breedveld' heeft onder meer een voorstel gedaan dat – in de woorden van de wetgever, zie hierna – ertoe strekt: *'...om de notaris de bevoegdheid te geven om zelf af te zien van zijn plicht tot geheimhouding en om de notaris vervolgens te vrijwaren van elke tuchtrechtelijke, civielrechtelijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid indien hij zijn geheimhouding doorbreekt.'*

BEPERKING VAN DE GEHEIMHOUDINGSPLICHT (AANPASSING ARTIKEL 22 WNA)

Het College van procureurs-generaal heeft in zijn advies aan de staatssecretaris van Justitie over het wetsvoorstel 'Hammerstein' (9 december 2008) het voorstel van de commissie-Breedveld onderschreven en heeft geadviseerd dit bij Hammerstein te betrekken. Tijdens een hoorzitting van de Tweede Kamer op 18 mei 2009 heeft de KNB de aandacht gevestigd op een ander element uit het voorstel van de commissie-Breedveld: de notaris

De geheimhoudingsplicht; waar staat de KNB?

zou, als hij in een bepaald geval tot het oordeel is gekomen dat zich een omstandigheid voordoet die een doorbreking van zijn geheimhoudingsplicht rechtvaardigt, zich niet verplicht moeten voelen toch zijn verschoningsrecht in te roepen en daarover in twee instanties door te procederen. De KNB heeft toen, in navolging van de commissie-Breedveld, gepleit voor een rechterlijke toets in één instantie. De wetgever heeft een andere keuze gemaakt. Geen van beide elementen uit het voorstel van de commissie-Breedveld is overgenomen in Hammerstein zoals dat uiteindelijk eind 2009 is ingediend. Daarvoor vermeldt de memorie van toelichting de volgende redenen:

‘Een dergelijk voorstel sluit niet aan bij het inhoudelijke en juridische karakter van het bijzondere ambts- of beroepsgeheim. Een ambts- of beroepsgeheim waarborgt een maatschappelijk belang, niet het individuele belang van de geheimhouder, noch dat van zijn cliënt, en geheimhouding is een rechtsplicht die rust op de geheimhouder. In het geval van de notaris is deze plicht ook in de wet vastgelegd. In verband met dit dwingende karakter van de geheimhouding is de opzettelijke schending van een ambts- of beroepsgeheim strafbaar gesteld

in artikel 272 Sv. De notaris is gebonden aan zijn ambtsgeheim, afgezien van de mogelijkheid van doorbreking van de geheimhoudingsplicht op grond van de uitzonderingsgronden erkend in de jurisprudentie, zoals noodtoestand of zeer uitzonderlijke omstandigheden. Daarnaast gelden bij of krachtens de wet bepaalde uitzonderingen op het ambtsgeheim. Een algemene vrijwaring van aansprakelijkheid van de geheimhouder bij doorbreking van zijn geheimhoudingsplicht zou zijn beslissing tot doorbreking onttrekken aan rechterlijke toetsing en hem daarmee feitelijk ontslaan van de wettelijke verantwoordelijkheid die zijn plicht tot geheimhouding met zich meebrengt.’

Bij deze keuze van de wetgever heeft de KNB zich in hoofdlijnen neergelegd (zie reactie op het wetsvoorstel van 18 januari 2010), zij het dat zij blijft aandringen op de voorgestelde civiel- en strafrechtelijke vrijwaring. De geheimhoudingsplicht van de notaris wordt in Hammerstein wel doorbroken ten behoeve van het toezicht, de kwaliteitstoetsing en de tucht-rechtspraak. Daarbij geldt dat degenen die in dat kader kennisnemen van informatie die valt onder de geheimhoudingsplicht van de notaris, op hun beurt verplicht zijn tot geheimhouding en een verschoningsrecht krijgen.

INFORMATIE OVER GELDSTROMEN VIA DERDENREKENING (AANPASSING ARTIKEL 25 WNA)

Op 20 juni 2008 is een Conceptwetsvoorstel informatie derdenrekening notariaat informeel ter consultatie voorgelegd aan de KNB. Dit voorstel voorziet in een verdere inperking van de geheimhoudingsplicht van de notaris. Notarissen worden volgens dit voorstel verplicht op verzoek aan de belastinginspecteur of -ontvanger bepaalde gegevens te verschaffen over betalingen die zijn verricht via de derdenrekening. Een vergelijkbare regeling wordt getroffen voor het opvolgen van een bevel tot informatieverstrekking in het kader van strafrechtelijk onderzoek. De KNB heeft laten weten, enkele opmerkingen daargelaten, positief te staan tegenover dit voorstel.

Dit wetsvoorstel is nog niet ingediend bij de Tweede Kamer.

Nadere informatie: KNB, Madeleine Hillen, telefoon 070 3307132 (m.hillen@knb.nl)

Cursus notariële regelgeving en voorbereiding peer reviews

Al een aantal jaren verzorgt de KNB de cursus notariële regelgeving. Sinds 2009 wordt dit gedaan in combinatie met een voorbereiding op de peer reviews. Tijdens deze cursus wordt aan de hand van het *Vademecum* de notariële regelgeving behandeld, waarbij de nadruk ligt op de Verordening beroeps- en gedragsregels en de Wet op het notarisambt.

Na het bespreken van de regelgeving wordt gekeken hoe deze wordt toegepast in de dagelijkse praktijk. Dit wordt gedaan aan de hand van verschillende casussen, waarbij de cursist zelf als het ware een audit afneemt bij een fictief kantoor. Hierbij worden de toetsbare criteria als leidraad genomen. Kortom: een boeiende combinatie van theorie en praktijk!

Een boeiende combinatie van theorie en praktijk!

Voor de cursus van 9 december kunt u zich nog aanmelden. De cursus wordt verzorgd door Nynke Janssen, secretaris praktijk-uitoefening en Lex Diks, coördinator kwaliteitszorg.

Voor meer informatie en inschrijven kijkt u op NotarisNet/opleidingsaanbod. U kunt ook inschrijven door een e-mail te sturen aan cursussen@knb.nl.

Hoorcolleges Flexibilisering BV-recht

Het wetsvoorstel Vereenvoudiging en Flexibilisering van het BV-recht is ultimo 2009 door de Tweede Kamer aanvaard. Inmiddels ligt ook de Invoeringswet bij de Tweede Kamer. Ook al is nog niet geheel duidelijk wanneer het wetsvoorstel in werking zal treden, duidelijk is dat het Nederlandse BV-recht door invoering van het wetsvoorstel ingrijpend zal worden gewijzigd. Niet voor niets was het KNB-preadvies uit 2008 aan dit onderwerp gewijd.

Het nieuwe BV-recht heeft niet alleen grote gevolgen voor de huidige BV-modellen die in de notariële praktijk gehanteerd worden, maar vanwege de grotere vrijheid van inrichting voor samenwerkingsvormen vele nieuwe mogelijkheden. Tijdens het Hoorcollege Flexibilisering BV-recht zal aan de belangrijkste wijzigingen diepgaand aandacht worden besteed, waarbij ook in het bijzonder de gevolgen voor de praktijk aan de orde zullen komen.

Ook al is nog niet geheel duidelijk wanneer het wetsvoorstel in werking zal treden, duidelijk is dat het Nederlandse BV-recht door invoering van het wetsvoorstel ingrijpend zal worden gewijzigd.

Vanaf 19 januari 2011 vinden de hoorcolleges plaats op meerdere locaties in het land. Voor meer informatie en inschrijven kijkt u op NotarisNet/opleidingsaanbod. U kunt ook inschrijven door een e-mail te sturen aan cursussen@knb.nl.

Verklaring van geen bezwaar nog zeker tot medio 2011 verplicht

Het uitstel heeft gevolgen voor uw cliënten die een rechtspersoon willen oprichten of de statuten willen wijzigen.

De verklaring van geen bezwaar voor oprichting of statutenwijziging van een BV, NV of SE en voor de oprichting van een SCE blijft ook na 31 december 2010 nog verplicht. Bij de invoering van het herziene toezicht op rechtspersonen zijn vertragingen opgetreden. Het huidige preventieve toezicht (de verklaring van geen bezwaar) wordt pas afgeschaft als het herziene toezicht in werking treedt om een lacune in het toezicht op rechtspersonen te voorkomen. Het uitstel heeft gevolgen voor uw cliënten die een rechtspersoon willen oprichten of de statuten willen wijzigen. Zij dienen hiervoor nog steeds (via u) de verklaring van geen bezwaar aan te vragen.

Voor notarissen die hun aanvragen voor de verklaring van geen bezwaar elektronisch indienen, geldt dat hun certificaat *niet* verlengd hoeft te worden. De looptijd van de certificaten is lang genoeg om de periode dat de verklaring van geen bezwaar nog nodig is te overbruggen.

Overigens is de wet voor het herziene toezicht op rechtspersonen inmiddels vastgesteld (*Staatsblad* 2010, 280). Momenteel moet rekening worden gehouden met een invoering van het herziene toezicht per medio 2011.

Nadere informatie: Ministerie van Veiligheid en Justitie, Dienst Justis, telefoon 070 3709070 (9.00 – 17.00 uur) (frontdesk.justis@minjus.nl)

Personeelwisseling bij Communicatie

Rob Dortmundt, hoofd Communicatie bij de KNB, heeft de organisatie op 31 oktober verlaten. In afwachting van een structurele vervulling van de ontstane vacature, zal Hens Meengs de functie zolang waarnemen. Meengs is adviseur Public Affairs bij de KNB en als zodanig al enige tijd nauw betrokken bij de afdeling Communicatie.

KNB Cursusagenda

23 november en 14 december 2010

Time management / Organiseren van het eigen werk

Effectief en efficiënt werken in een professionele omgeving.

9 december 2010

Voorkom de meest gemaakte fouten, actualiteiten Kadaster

Na afloop van de cursus hebt u inzicht in kadastrale inschrijvingsvereisten, kent u de mogelijkheden om fouten bij inschrijving te voorkomen en beschikt u over een checklist die gebruikt kan worden bij het aanbieden van stukken.

16 december 2010

Onderhandelen

Leer onder andere vaardigheden en tactische concepten om de doelmatigheid en het rendement van onderhandelingen te verhogen.

16 december 2010

Efficiënte bedrijfsvoering

Na afloop van de cursus beschikt u over een efficiëntiescan van uw eigen kantoor en hebt u de handvatten om de gesignaleerde knelpunten op te lossen. U bent in staat de bedrijfsvoering op uw eigen kantoor efficiënter te laten verlopen.

Dit is slechts een selectie uit het totale cursusaanbod. Voor meer informatie, inschrijven en het complete opleidingsaanbod: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125 (cursussen@knb.nl) of NotarisNet/opleidingsaanbod.

Ondernemingsplannen en financieringsvoorwaarden

Bij de beoordeling van de ondernemingsplannen in het kader van een benoemingsverzoek tot notaris blijkt dat door de financier onder meer als voorwaarde wordt gesteld dat vorderingen op debiteuren en onderhanden werk als zekerheid worden geboden. Ditzelfde geldt bij herfinancieringen of extra financieringen van bestaande kantoren. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat dit niet is toegestaan. Er wordt immers gehandeld in strijd met de geheimhoudingsplicht. Daarnaast is het niet verstandig in het kader van een onafhankelijke positie van de notaris ten opzichte van de banken.

Nadere informatie: KNB, Ineke van Geest, telefoon 070 3307201 (i.van.geest@knb.nl)

Cursusprijs notarieel secretaresse tijdelijk verlaagd!

In januari 2011 start de cursus notarieel secretaresse. Deze cursus duurt anderhalf jaar. De cursusprijs voor het jaar 2011/2012 is tijdelijk verlaagd! Voor leden van de Bond van Medewerkers in het Notariaat die uiterlijk 31 december 2010 lid zijn bedraagt de cursusprijs 2.475 euro en 2.975 euro voor niet-leden.

Nadere informatie: Stichting Opleiding Medewerkers in het Notariaat, telefoon 0348 563700, fax 0348 563981 (info@somnotariaat.nl, www.somnotariaat.nl)

Brochure 'Een erfenis, wat nu?' gereed

De tweede, zeer uitgebreide, erfrechtbrochure is gereed. Was het eerste deel bedoeld voor cliënten die hun eigen nalatenschap willen regelen, dit tweede deel, *Een erfenis, wat nu?*, is voor cliënten die juist te maken krijgen met de nalatenschap van een ander. Wat moet je bijvoorbeeld doen als je tot executeur bent benoemd? Hoe weet je wie de (andere) erfgenamen zijn? Wat komt er allemaal kijken bij de afwikkeling van een nalatenschap? Hoe zit het met de erfbelasting? En is die verklaring van erfrecht echt altijd nodig?

Ieder kantoor heeft in de week van 8 november één exemplaar per post ontvangen, inclusief een uitgebreide toelichting. Meer exemplaren kunnen worden besteld via de *online shop* op NotarisNet of via de shopmanager van Joh. Enschede (020 5858692). De brochure kost 19,95 euro per 25 exemplaren, exclusief BTW.

Nadere informatie: KNB, Zita Kimmijzer, telefoon 070 3307216 (z.kimmijzer@knb.nl)

Een erfenis, wat nu?, is voor cliënten die juist te maken krijgen met de nalatenschap van een ander.

Jaarvergadering Notariële studenten bij KNB

Afgelopen 17 oktober vond de jaarvergadering van de notariële studentenverenigingen plaats. Het thema van de vergadering was beroepsvoorlichting. De KNB heeft aan de verenigingen gevraagd aan welke informatie studenten behoefte hebben als zij zich voorbereiden op werken in het notariaat.

De verenigingen gaven te kennen dat studenten het belangrijk vinden om te weten hoe het eraan toe gaat in de notariële praktijk. Veelgehoorde vragen waren: Hoe gaat het eraan toe op een kantoor? En maakt het uit op wat voor soort kantoor je werkt en waar dat kantoor is gevestigd?

Daarnaast zijn er aan alle notariële studentenverenigingen vragen voorgelegd om meer inzicht te krijgen in de toekomstige instroom in het notariaat, wat hen aantrekt in het

De KNB heeft aan de verenigingen gevraagd aan welke informatie studenten behoefte hebben als zij zich voorbereiden op werken in het notariaat.

notariaat en hoe zij de huidige digitale beroepsvoorlichting beoordelen.

Ieder jaar houden de besturen van de notariële studentenverenigingen hun jaarvergadering bij de KNB. Naast de vergadering wordt de gelegenheid altijd benut om met elkaar in gesprek te gaan over actuele ontwikkelingen, solliciteren in het notariaat en aanverwante onderwerpen.

Nadere informatie: KNB, Caroline van Kordelaar, telefoon 070 3307207 (c.vankordelaar@knb.nl)

Notariële Specialisatieopleidingen 2011

Dit najaar vieren de Notariële Specialisatieopleidingen hun eerste lustrum! In januari 2011 zullen de Notariële Specialisatieopleidingen Rechtspersonen- en Venootschapsrecht en Projectontwikkeling weer van start gaan. Gedurende negen maanden verdiepen de deelnemers hun civiel- en fiscaalrechtelijke kennis. Onder begeleiding van praktijkjuristen en wetenschappers wordt complexe casuïstiek geanalyseerd. Tevens worden actuele juridische ontwikkelingen besproken en wordt de achterliggende theorie bestudeerd.

(Kandidaat-)notarissen met een afgeronde beroepsopleiding én vier jaar werkervaring, waarvan minimaal een jaar op het vakgebied van de opleiding, kunnen zich nu aanmelden met het formulier op NotarisNet (*Opleidingen/cursussen en congressen/specialisatieopleidingen*) of via de website www.cpo.nl.

Dit najaar vieren de Notariële Specialisatieopleidingen hun eerste lustrum!

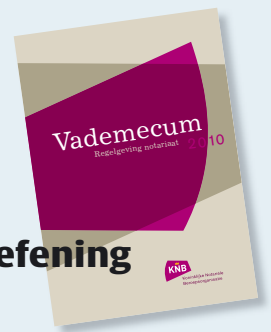
CURSUSGEGEVENS

Start NSO **Rechtspersonen- en Venootschapsrecht**: 24 + 25 januari 2011

Start NSO **Projectontwikkeling**: 18 + 19 januari 2011

Opleidingspunten: voor het volgen van een complete Notariële Specialisatieopleiding Rechtspersonen- en Venootschapsrecht of Projectontwikkeling ontvangt u 60 KNB-punten. Indien u tevens het afsluitend examen aflegt, ontvangt u 62 KNB-punten. De kosten voor elk van de opleidingen bedragen 4.995 euro. In dit bedrag zijn opgenomen het cursusmateriaal, het tweedaagse verblijf in een conferentieoord, de overige bijeenkomsten in een conferentieoord, koffie/thee, afsluitend diner en het examen.

Nadere informatie: KNB, Caroline van Kordelaar, telefoon 070 3307207 (c.vankordelaar@knb.nl) of CPO, Natascha Heyster, telefoon 024 3611960 (notaris.specialisatie@cpo.ru.nl) of www.cpo.nl.

Praktijkuitoefening antwoordt

Wat te doen met een cliënt die niet in staat is de akte te ondertekenen? Is het gebruik van de term notaris beschermd? Aan de afdeling praktijkuitoefening van de KNB worden allerlei vragen gesteld over de meest uiteenlopende praktijkonderwerpen. In deze rubriek zullen praktijkvragen worden besproken.

Welke hechtmechanieken zijn toegestaan om akten te hechten en welke niet?

Uitsluitend kunststof piccolo-ringetjes, kunststof holnieten en katoenen draad voldoen op dit moment aan de eisen die de Regeling duurzaamheid archiefbescheiden stelt aan hechtmechanieken voor permanente bewaring. Om aantasting van archiefstukken te voorkomen mogen hechtmechanieken geen stoffen bevatten die het papier (kunnen) aantasten.

Waar is dit geregeld?

De eisen zijn opgenomen in de Regeling duurzaamheid archiefbescheiden. De Regeling duurzaamheid archiefbescheiden is een uitvoeringsregeling op grond van de Archiefwet 1995 en het Archiefbesluit 1995 en is in werking getreden op 1 september 2001.

Wat voor draad is toegestaan?

Katoenen draad, ook ijzergaren, maar natuurlijk geen ijzerdraad. Geen plastic. Aanvullend antwoord van het Nationaal Archief: Tyraps die voldoen aan de kwaliteitseis nr. 12 kan men ook gebruiken. Het is bekend dat boekbinderslinnen, waarmee men boeken bond en nog bindt, al honderden jaren heeft bewezen duurzaam te zijn. Er zijn nylonsoorten die voldoen aan de genoemde normen. Een combinatie van linnen en soorten nylon die voldoet aan de norm zou dus kunnen. Voor de goede orde: een norm moet ook werkbaar zijn voor de vorm van een archief. Er zijn normen gesteld aan de materialen, de gebruiker neemt af bij zijn of haar leverancier die vervolgens materialen levert plus garanties afgeeft dat de materialen voldoen aan de Regeling duurzaamheid archiefbescheiden artikel 2, lid 2.

Meer informatie over hechtmechanieken kunt u vinden op NotarisNet bij kantoor/archivering en kantoorbenodigdheden/veelgestelde vragen over kantoorbenodigdheden

In de Kanocolumn in *Notariaat Magazine* nummer 10 werd een oproep gedaan aan alle vrouwelijke (kandidaat-)notarissen met kinderen voor tips en tricks om het moeder- en notarisschap te combineren. Wij ontvingen diverse e-mails, niet alleen van vrouwelijke collega's.

Beste Kano,

Ik lees net je column in *Notariaat Magazine*. Hoewel ik een man ben, reageer ik toch op jouw oproep.

Volgens mij kun je het hebben van kinderen en het zijn van notaris-ondernemer namelijk heel goed combineren. Laat je vooral niet afschrikken door de notarissen. Ik vermoed dat ze vooral niet zijn meegegaan met hun tijd.

Het mooie van ondernemer zijn is dat je juist vrij bent op een aantal punten waarop je als 'loonslaaf' nou eenmaal minder vrij bent – tegenover een boel verantwoordelijkheden die je als loonslaaf weer niet hebt. Uiteindelijk komt het er dus op neer dat je het gewoon moet doen: je kind ophalen, naar zwemles en de rest – dat duurt ook maar een paar jaren. De kunst is om die taken te verdelen met aandacht voor kantoor en cliënten. Maar als vrije ondernemer ben je als geen ander in de gelegenheid om die tijd en aandacht zelf te verdelen. Het is natuurlijk wel handig als je die taken kan verdelen met een partner. Alles alleen doen is niet fair, want het verstoort het evenwicht tussen kantoor en thuis teveel.

Ondanks het vorenstaande kan het natuurlijk toch tegenvallen. Vaak zullen omzet, *peer pressure* en emotie de vrijheid van de ondernemer beperken, meestal met het doel om een hoger inkomen te

kunnen verkrijgen – zo ging het vroeger al, toen vrouwen gewoon huisvrouw waren. Die drie elementen dienen ook hun plaats op jouw balans te vinden, want je krijgt niks voor niks. Als je bereid bent en in de gelegenheid om (tijdens de kinderjaren) je vrijheid te kopen – neem bijvoorbeeld een lager winstaandeel – dan kun je het als notaris juist mooi voor elkaar hebben. Wie doet je wat?

Succes!

*Eric de Jong, notaris bij
Lexperience Notariaat*

Beste collega,

In reactie op de kano-column (als dat mag van een *mannelijke* collega, die overigens zelf geen ambitie heeft om notaris te worden): je lijkt me veel te bescheiden. Uiteraard nooit teruggaan naar de meneer met die foute uitspraak over je kinderen. Dat mocht hij willen! Ik weet dat Koudijs/Galema te Geldrop met zijn tweeën een kantoor 'runnen', beiden ook zijnde moeders (al een jaar of vijf met baby's/peuters).

Vraag je wel eerst af of de notarisfunctie je echt grotendeels wel aanspreekt en waarom dan. Meer arbeidsvreugde dan als kandidaat-notaris? Let op wat je geldelijk allemaal moet investeren. Is dat economisch het risico en de moeite waard? En misschien nog wel belangrijker: heb je een zeer groot vertrouwen in de collega's in de maatschap (en ook andersom)? Karakters op elkaar afgestemd? Aanvullende kwaliteiten? Voldoende harmonieus?

Succes!

*Hans-Jurgen Schoenmakers,
Rivierdael Notarissen*

Geachte redactie

Als gedefungeerd notaris op een solitaire standplaats herken ik mij, en daarmee ook mijn (solitaire) ambtgenoten, niet meer in uw blad. De laatste nummers staan vrijwel helemaal, maar in ieder geval grotendeels, vol met informatie van en voor grote kantoren. Ik lees artikelen over ondernemen – ook van belang voor de solitaire notaris – maar niet belicht vanuit zijn optiek. Over uitzending naar het buitenland, samenwerking met de advocatuur, *top performer program*, netwerken etc. De solitaire notaris kan hier niet zoveel mee.

Waar blijft de aandacht voor het kleine notariskantoor, gevestigd in de provincie, vaak in volle concurrentie met naastgelegen kleine, of net iets grotere, kantoren? Die, om de volledige ambtsbediening te kunnen leveren aan de 'kleine man', zich doodwerkt en daarnaast studeert om bij te blijven. Die niets uit handen kan (mag) geven, want de conculega twee straten verderop ligt op de loer. Deze kleine notaris heeft niet de mogelijkheid om een 'structuurtje' op te zetten voor een vermogende buitenlandse relatie. Welk 'structuurtje' overigens even standaard is als een eenvoudig transport, maar door de uitstraling van een inter-

Waarde moeder,

Met veel belangstelling heb ik uw artikel gelezen in *Notariaat Magazine*. Weliswaar ben ik van het mannelijk geslacht en heb ik de leeftijd van een jonge opa (nog zonder kleinkinderen), maar toch wil ik graag reageren op uw oproep. Sinds 2003 ben ik geassocieerd met een vrouwelijke collega. Bij de receptie vanwege haar benoeming tot notaris was zij net bevallen van een prachtige baby! Het jonge gezin telt thans twee kinderen. Enerzijds door haar wilskracht en ambitie en anderzijds door de flexibiliteit van mij en de overige medewerkers is het nog steeds geen enkel probleem. Ik vind dat zij als voorbeeld kan staan voor de oplossing van uw probleem. Mocht u nog nader met mij of mijn compagnon van gedachten willen wisselen dan zijn wij daartoe zonder meer bereid. Ik hoop dat deze mail u tot steun zal dienen in deze voor u moeilijke periode.

*Met vriendelijke groet,
Guus Rademakers, notaris bij
Rademakers Van Kreijl*

Beste 'Kano',

Ik werd attent gemaakt op uw column in *Notariaat Magazine*. Zelf heb ik van medio 2005 tot begin 2009 in maatschapsverband samengewerkt met een vrouwelijke collega (voorheen als kandidaat-notaris in dienst bij de maatschap van mijn in 2005 gepensioneerde collega en mij), die tevens moeder was (en is) van twee jonge kinderen. Zij werkte daarbij parttime. Dat gaat dankzij moderne techniek best, wanneer je maar wilt en er over en weer wat begrip is.

*Met vriendelijke groet,
Jacques Wienen, notaris bij
Notariskantoor Wienen*

nationaal kantoor vele malen meer oplevert. Integendeel, hij moet gratis stichtingen en verenigingen oprichten, zodat hij de klandizie van de bestuurders weet te verwerven.

Het lijkt mij dat uw nieuwe voorzitter Geertjan Sarneel, afkomstig uit Kruijning, – waar hij zijn vader, prototype van de plattelandsnotaris, opvolgde – zijn invloed zou moeten doen gelden, om de plattelandsnotaris ook van voor hem van belang zijnde adviezen te voorzien.

*Mr. G.T.J.R. Borgers
oud-notaris te Terneuzen*

Het hof spreekt duidelijk uit dat derdengelden op de derdengeldenrekening moeten staan en nergens anders

Bewaringstekort ook als er voldoende geld op de kantoorrekening staat. Verzuim om het tekort op de derdengeldrekening aan te zuiveren. De mede-maatschapsleden zijn evenzeer verantwoordelijk als de dossiernotararis.

Uitspraak: **waarschuwing**

Casus

Het kantoor, een maatschap van vier notarissen, houdt een bedrag van ruim één miljoen euro in depot. Het geld strekt tot betaling van ter zake van een aandelentransactie verschuldigde overdrachtsbelasting. De cliënt verzoekt de notaris om de gekweekte rente aan hem uit te keren. De notaris stemt toe en geeft opdracht om de rente aan de cliënt over te maken. Zij merkt niet op dat zij een betalingsopdracht fiatteert voor het hele depot met de rente. Op 26 juni vindt de overboeking plaats. Een week later geeft de notaris opdracht om de overdrachtsbelasting over te maken. Er wordt niet geverifieerd of het desbetreffende bedrag aanwezig is. Eén van de andere notarissen van het kantoor fiatteert de betaling van de overdrachtsbelasting. Op 23 juli wordt de fout intern geconstateerd. De cliënt betaalt het door hem teveel ontvangene terug in enkele termijnen die in augustus en september binnenkomen. Op 4 augustus lijkt de bewaringspositie weer positief te zijn. Op 5 augustus wordt zeshonderdduizend euro van de derdengeldrekening naar de kantoorrekening overgeboekt teneinde betalingen aan de maatschapsleden in privé te kunnen doen. Bij het vaststellen van de bewaringspositie voorafgaande aan deze overboeking is echter een correctie over het hoofd gezien, betrekking hebbende op de vordering op de betrokken cliënt, zodat in feite andermaal een bewaringstekort is ontstaan, van bijna driehonderdduizend euro. Tegen het eind van augustus is de bewaringspositie weer op het vereiste peil. Intussen heeft de notaris haar mede-maatschapsleden op 14 augustus ingelicht. Op

15 augustus wordt het probleem aan het BFT gemeld, dat overgaat tot het instellen van een onderzoek.

Het BFT constateert bewaringstekorten en dient, hetgeen standaardprocedure is, een klacht in bij de kamer. De klacht richt zich tegen alle maatschapsleden en omvat bovendien het verzuim van de notarissen om 'terstond' de negatieve bewaringspositie, die uiteindelijk 57 dagen had bestaan, aan te zuiveren. Verder stelt het BFT dat het tekort wellicht niet zou zijn ontstaan, maar in elk geval eerder zou zijn ontdekt, indien de administratievoering volledig in orde was geweest en de bewaringspositie zou zijn berekend overeenkomstig artikel 2 van de Administratieverordening.

De notarissen wijzen er op dat weliswaar de derdengeldrekening een tekort vertoonde, maar dat de financiële positie van de cliënten op geen moment in gevaar is geweest, nu er voldoende middelen op de kantoorrekening aanwezig waren om het tekort op de kwaliteitsrekening te dekken. Zij vragen zich af of het tuchtrecht moet worden aangewend om beroepsbeoefenaars te straffen, bij wie zich ondanks het naleven van de beproefde controlesystemen een administratief incident, een menselijke fout, voordoeft en die zich goede beroepsbeoefenaars hebben betoond door alle middelen in het werk te stellen om eenzelfde soort fout te voorkomen. Zij hebben de administratieve regels aangescherpt en houden voortaan een buffer aan. Inderdaad, er was een kortstondig bewaringstekort, maar de klachtwaardigheid ontbreekt. Zij wijzen er op dat de wet de notaris verplicht tot aanzuivering 'terstond na ontdekking'. De ontdekking was op 23 juli, de aanzuivering op 4 augustus. Deze periode kan volgens hen niet als ernstig worden aangemerkt.

Rechtsoverwegingen

Kamer: De zaken tegen de vier maatschapsleden worden gevoegd. De kamer leidt uit de bewoordingen van artikel 25 Wna

en artikel 15 Verordening beroeps- en gedragsregels af dat de bewaringspositie van de notaris niet wordt beïnvloed door de storting van derdengelden op een andere rekening van de notaris dan de kwaliteitsrekening. De notaris voldoet aan de bewaringseis indien de gelden zich onder hem bevinden en hij daarover onmiddellijk en zonder beperking kan beschikken. Het BFT heeft niet weersproken dat het notariskantoor over de gelden kon beschikken. De kamer gaat daarvan uit. De klacht wordt voor zover deze betrekking heeft op een negatieve bewaringspositie door de kamer afgewezen.

Wel gegrond oordeelt de kamer de klacht dat de notaris zich niet heeft gehouden aan haar verplichting om de kwaliteitsrekening onverwijld aan te zuiveren. Dat het BFT tijdens het onderzoek niet heeft aangedrongen op die aanzuivering doet daaraan niet af. De kamer rekent dit de notaris zwaar aan, mede omdat zij haar associés eerst op 13 augustus heeft ingelicht. De kamer legt aan de notaris de maatregel van waarschuwing op en legt aan haar mede-maatschapsleden geen maatregel op.

Het BFT tekent beroep aan van de beslissing omtrent alle maatschapsleden. Het stelt dat wel degelijk sprake is geweest van een bewaringstekort en dat de kamer ten onrechte heeft overwogen dat de bewaringspositie van de notaris niet wordt beïnvloed door de storting van derdengelden op een andere rekening van de notaris dan de boedelrekening.

Hof: Het BFT heeft gelijk. Artikel 25 lid 1 Wna bevat een voorschrift met betrekking tot de vaststelling van de bewaringspositie van de notaris, maar uitleg van dit voorschrift kan er naar het oordeel van het hof nooit toe leiden dat voor de bepaling van het saldo van de kwaliteitsrekening de gelden van de kantoorrekening een rol spelen. In het onderhavige geval is dan ook wel gebleken van een negatieve bewaringspositie.

Het hof is van oordeel dat de notarissen zich niet hebben gehouden aan hun verplichting om het tekort op de kwaliteitsrekening terstond aan te vullen op grond van artikel 25 lid 3 Wna en dat het tekort door de notarissen terstond aangezuiverd had moeten worden. Van deze nalatigheid kan ieder van de notarissen afzonderlijk een verwijt worden gemaakt. Het hof verwerpt het verweer dat het na het ontdekken van het bewaringstekort niet mogelijk was om op eenvoudige wijze de actuele saldi van de debetposten te reconstrueren, zoals het BFT overigens had beaamd. Oorzaak was mede de zomervakantie van de betrokken medewerkers. Ook het verweer dat de financiële positie van cliënten niet in gevaar is geweest treft geen doel. Evenmin speelt een rol dat het BFT niet heeft gewezen op de verplichting tot aanzuivering.

Het hof legt aan ieder van de notarissen afzonderlijk de maatregel van waarschuwing op.

Naschrift

De gelden op de kwaliteitsrekening zijn beschermde derdengelden. De gelden op de kantoorrekening zijn dat niet. Alleen al daarom mocht van het verweer van de notarissen geen succes worden verwacht. Het hof spreekt duidelijk uit dat derdengelden op de derdengeldrekening moeten staan en nergens anders. Indien cliënten hebben gestort op een andere rekening van de notaris dan de kwaliteitsrekening, dan moet de notaris dit 'terstond' (de wet spreekt van 'onverwijld') doorboeken en terstond is terstond.

Alle maatschapsleden worden tucht-rechtelijk aansprakelijk gehouden voor het verzaken van de bewaringsplicht, niet alleen de dossier-notaris. (bew. BKJH) Hof Amsterdam 21 september 2010, nr. 200.039.171/01-174/01 (LJN: BN9441)

E-mails mogen niet onbeantwoord worden gelaten. Nadat de boedelvolmacht is ingetrokken, mag de notaris geen betalingen meer verrichten.

Uitspraak: *berisping*

Casus

De klaagster en haar broer hebben in 1998 gelijktijdig bij de notaris hun testament gemaakt. De broer is op 29 april 2008

overleden. De klaagster heeft op 4 en 5 mei vergeefs geprobeerd om telefonisch de notaris te bereiken. Daarop heeft zij hem op 6 mei een e-mailbericht gezonden. De notaris reageert voor het eerst op 5 juni. Op 16 en 17 juni is er vervolgens daadwerkelijk contact geweest; de klaagster heeft toen een boedelvolmacht voor de afwikkeling getekend, kennelijk ten behoeve van het notariskantoor.

Op 14 juli en 24 juli zend de klaagster opnieuw e-mails naar de notaris. Deze worden op 25 juli beantwoord.

Op 20 augustus trekt de klaagster de boedelvolmacht in. Diezelfde dag bevestigt de notaris in een brief de intrekking van de volmacht en deelt hij mee dat hij zijn declaratie zal verrekenen met het over te maken saldo van de boedelrekening. De klaagster is ontevreden over de niet-adequate beantwoording van haar e-mails én over het feit dat de notaris nadat zij de volmacht had ingetrokken nog een viertal betalingen ten laste van het boedeltegoed heeft gedaan en bovendien zijn eigen declaratie daarmee heeft verrekend.

De notaris verklaart dat hij, gezien de inhoud van de e-mails, heeft gemeend dat een reactie daarop niet nodig was. De kamer laat dit voor wat het is en merkt op dat de notaris in een veel vroeger stadium had behoren aan te geven dat hij niet zou reageren op de e-mails. Nu hij heeft nagelaten om dat te doen is de klacht, aldus de kamer, gegrond.

Op de tweede klacht riposteert de notaris dat hij na de intrekking van de volmacht heeft besloten tot het doen van betalingen en het verrekenen van zijn declaratie, omdat hij de overtuiging had dat de klaagster anders niet tot betaling van deze posten zou zijn overgegaan.

Nu vaststaat dat de volmacht op 20 augustus was ingetrokken, staat ook vast dat de notaris vanaf dat moment niet meer bevoegd was om betalingen te doen uit de nalatenschap. De klacht is gegrond. De kamer legt de notaris de maatregel van waarschuwing op.

De klaagster tekent beroep aan en voert daarbij ook nieuwe verwijten op, doch in zoverre wordt de klacht niet ontvankelijk verklaard.

Overwegingen van het hof

Het valt de notaris te verwijten dat hij op de e-mails geen actie heeft ondernomen, zeker gelet op het belang van de klaagster om snel stappen te kunnen ondernemen naar aanleiding van het overlijden van

de erflater, niet alleen ten aanzien van de afwikkeling van het testament maar ook om de klaagster zelf en vrienden van de erflater in de gelegenheid te stellen op passende wijze afscheid van de erflater te kunnen nemen. Gelet op het prangende karakter van de e-mailberichten acht het hof het onbegrijpelijk dat de notaris pas op 6 juni 2008 heeft gereageerd. Vanaf het intrekken van de volmacht op 20 augustus 2008 was de notaris niet meer bevoegd om betalingen te verrichten. Dat de intrekking van de boedelvolmacht mogelijk tot gevolg zou hebben dat schulden van de nalatenschap niet zouden worden betaald – de notaris onderbouwt zijn desbetreffende stelling overigens niet – maakt dit niet anders. Vanaf het tijdstip van het intrekken van de boedelvolmacht was het niet meer de verantwoordelijkheid van de notaris dat de verplichtingen van de nalatenschap werden nagekomen.

Het hof legt de notaris de maatregel van berisping op.

Opmerking

Het geeft geen pas dat een cliënt geen antwoord krijgt op een brief of e-mail aan de notaris, met name niet als de gelegenheid voor de cliënt dringend is. Door het gebruikmaken van een ingetrokken volmacht gaat de notaris zijn boekje flink te buiten. Kennelijk heeft de notaris zich verantwoordelijk gevoeld voor de voldoening van de verplichtingen van de nalatenschap. Zo die verantwoordelijkheid al bestond is die in elk geval geëindigd door de intrekking van de volmacht. In een uitspraak van het hof van 20 januari 2009 (zie NM juni 2009, pag. 37) speelde een vergelijkbaar verwijt. Daar hield het hof de notaris voor dat de rekeningen al betaald hadden moeten zijn voordat de volmacht werd ingetrokken.

Het eigenmachtig verrekenen van de declaratie is eerder aan de tuchtrechter voorgelegd geweest. Dat mag dus niet. (bew. BKJH)

Hof Amsterdam 14 september 2010, LJN: BN9419, 200.033.399/01NOT

Nadere informatie: KNB, Willem Geselschap, telefoon 070 3307133 (w.geselschap@knb.nl)

PERSONALIA

Recent tot notaris benoemd

's-Gravenhage (procol mr. H.R. Spelt), m.i.v. 15 oktober 2010, mevrouw **mr. F. Bakker**, thans notaris te Enschede; **Raalte** (protocol mr. J.H. Kappert) m.i.v. 1 januari 2011, mevrouw **mr. M.E. van der Werf**, kandidaat-notaris (1998); **Amsterdam** (in associatie met Buma Algra Notariaat) **mr. S.A.J. Algra**, kandidaat-notaris (2000); **Amsterdam** (protocol mr. M.A.J.M. Scholtens) **mr. M. van Soest**, kandidaat-notaris (1999); **Breda** (protocol mr. P.J. Colijn) mevrouw **mr. H.M.A. Albicher**, kandidaat-notaris (1997);

Eindhoven (protocol mr. P.A.L. van der Horst) **mr. R.Th.J. Theunissen**, kandidaat-notaris (1996); **Oldebroek** (nieuwe zelfstandige vestiging) mevrouw **mr. C.T. Blokzijl**, kandidaat-notaris (1994); **Utrecht** (nieuwe zelfstandige vestiging) **mr. C.G. Zijerveld**, kandidaat-notaris (2002).

H.B.M. Mook, notaris te Achtkarspelen; - van mr. G. Strang, tot 1 maart 2010 notaris te Amsterdam m.i.v. 15 oktober 2010 toe te wijzen aan **mr. P.E.L.M. de Meijer**, notaris te Amsterdam; - van mr. G.F.O. Dam, tot 1 december 2008 notaris te Huizen m.i.v. 15 oktober 2010 toe te wijzen aan **mr. M.S.M. Bosse**, notaris te Blaricum; - van mr. P.W.H.A. Ritzen, tot 1 januari 2010 notaris te Kerkrade m.i.v. 15 oktober 2010 toe te wijzen aan **mr. R.M.E.S. Smeets**, notaris te Kerkrade.

Wijziging van plaats van vestiging

Bij besluit van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie de dato 22 oktober 2010 is de notariële plaats van vestiging van mevrouw **mr. J.G. Posthumus**, thans notaris in de gemeente Utrecht, m.i.v. 1 november 2010 gewijzigd in de gemeente Amersfoort, met behoud van haar huidige protocol.

Overleden

Op vierenzeventigjarige leeftijd op 20 oktober 2010 de heer **mr. P.M. van der Laan**, oud-notaris te Amsterdam en van 1 oktober 1983 tot en met 1 oktober 1988 lid van het bestuur van de KNB. Op zevenentachtjarige leeftijd op 24 oktober 2010 de heer **A.P.T. Mostermans**, oud-notaris te Helmond.

Overlijdensbericht

Bedroefd heeft het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie kennis genomen van het overlijden op 12 oktober 2010 van **Antonius Hendrikus Maria (Ton) Santen** oud-bestuurslid en oud-voorzitter van de KNB.

Ton was een notaris in hart en nieren en is gedurende zijn loopbaan in diverse functies (bestuurlijk) betrokken geweest bij de notariële beroepsorganisatie. Van 1 oktober 1974 tot 1 oktober 1981 is hij bestuurslid geweest van de KNB. Als voorzitter heeft hij de KNB vertegenwoordigd van 1 oktober 1978 tot 1 oktober 1980.

Wij wensen zijn vrouw en naaste familieleden veel sterkte in het dragen van dit verlies.

*mr. G.L.F. Sarneel, voorzitter
mr. H.P. Kuijpers, directeur*

Eervol ontslag op verzoek

mevrouw **mr. F. Bakker**, notaris te Enschede, met ingang van 15 oktober 2010; **mr. H.R. Spelt**, notaris te 's-Gravenhage, m.i.v. 15 oktober 2010; **mr. J. Ruijgh**, notaris te Utrecht, m.i.v. van 1 november 2010; **mr. J.H. Kappert**, notaris te Raalte, m.i.v. 1 januari 2011; **mr. J.N.M. Laudy**, notaris te Sittard-Geleen, m.i.v. 1 januari 2011; **mr. J.A.C. Smits**, notaris te Maasgouw, m.i.v. 1 januari 2011.

Toewijzing protocol

De minister van Justitie heeft op grond van artikel 15 van de Wet op het notarisambt besloten het protocol en de overige notariële bescheiden:

- van mevrouw mr. J. Pheifer, tot 1 juli 2009 notaris te De Bilt m.i.v. 15 oktober 2010 toe te wijzen aan **mr. B.E. van den Berg**, notaris te De Bilt;
- van mr. E.M.W. de Lange, tot 1 februari 2010 notaris te Leeuwarden m.i.v. 15 oktober 2010 toe te wijzen aan **mr. P.A. van Dijk**, notaris te Leeuwarden;
- van mr. L.W.M. Kersten, tot 1 maart 2010 notaris te Beuningen m.i.v. 15 oktober 2010 toe te wijzen aan mevrouw **mr. M.J. Woldendorp**, notaris te Beuningen;
- van mr. E.L. Veerman, tot 1 maart 2010 notaris te Achtkarspelen m.i.v. 15 oktober 2010 toe te wijzen aan mevrouw **mr.**

Kanocolumn

Klant is koning?

Onlangs mocht ik bij de verkoop van mijn huis zelf van de diensten van een notaris gebruikmaken. Mijn koper koos voor een gerenommeerd kantoor, dus ik verwachtte een correcte overdracht. Alles liep voorspoedig, totdat ik mijn afrekening kreeg. Hierop stonden rekerchekosten, nader gespecificeerd als kosten inzage GBA, VIS, onderzoek faillissementsregister en curateleregister. Hier is al het nodige over geschreven, dus ik was verbaasd dat dit op mijn afrekening stond (zeker op een afrekening opgesteld door een ervaren kandidaat van een goed bekend staand kantoor).

ZUCHTEND

Ik heb meteen de behandelaar van het dossier gebeld en uitgelegd dat ik het met deze kostenpost niet eens was. Mij werd zuchtend meegedeeld dat deze post op de afrekening van verkoper heel gebruikelijk is. Ik verwees nog naar de publicaties hierover en de recente uitspraak van de Notaris-kamer van het hof Amsterdam, maar ik werd onderbroken en de kandidaat gaf aan geen prijs te stellen op een discussie. Het zou worden voorgelegd aan de notaris en ik zou worden teruggebeld. Ik bleef achter in de veronderstelling dat de kandidaat mij in het komende telefoongesprek gelijk zou geven en excuus zou aanbieden voor de kortafheid.

VERBAASD

Niets bleek minder waar. Mij werd verteld dat de post zou vervallen, maar niet omdat ze het met me eens waren, maar omdat ze het een te klein bedrag vonden om hierover een discussie aan te gaan. Bovendien werd aangegeven dat ik niet hoefde bij te betalen, dus waar ging het over! Verbaasd als ik was, wist ik nog net aan te geven dat het al dan niet geld overhouden helemaal niet relevant is voor het opnemen van deze post, maar dat zij iets doen wat domweg niet mag.

Het voorgaande getuigt niet alleen van het onrechtmatig genereren van extra inkomsten, maar ook van weinig respect voor je cliëntèle. Lijkt mij dat deze collega een les in communicatie en ethiek nodig heeft.

Drie kandidaat-notarissen schrijven bij toerbeurt de Kanocolumn. Elke maand doet een van hen verslag van de belevenissen en ervaringen als kandidaat-notaris. Om vrijuit te kunnen schrijven, ondertekenen ze de column slechts met 'Kano'.

Kano

Een accountant die u scherp houdt.

Kwaliteit en integriteit. Ze zijn cruciaal voor u als notaris-kantoor. Maar als de marktsituatie is zoals nu, hebt u meer nodig. Inzicht in cijfers. Oog voor kansen in de markt. Grip op het rendement. Kortom, een accountant die u scherp houdt. Bij Van Ree Accountants begrijpen we dat. We hebben ervaring als accountant van notaris-kantoren.

Behalve onbetwiste betrouwbaarheid bieden we ook adequate ondersteuning. Van jaarrekening tot financiering. Van fiscaal advies tot bedrijfswaarderingen. Van managementinformatie tot salarisadministratie. Wat u vooral zult waarderen, is onze frisse kijk op uw cijfers. Maak een afspraak voor een persoonlijke kennismaking!

VAN REE. EEN FRISSE KIJK OP CIJFERS.

ALPHEN AAN DEN RIJN | BARNEVELD | DOORN | GELDERMALSEN

AUDIT & ASSURANCE | ACCOUNTANCY | BELASTINGEN | CONSULTANCY

WWW.VANREEACC.NL

VERTROUWDE NAAM IN ACCOUNTANCY VOOR HET NOTARIAAT

QUAESITOR

ACCOUNTANCY & ADVIES

JAARREKENINGEN - BEDRIJFSOPVOLGING - ADVISERING - PRAKTIJKOVERNAME
PRAKTIJKWAARDERING - UITGAVE BEDRIJFS- EN SALARISRAPPORTAGES

DE TROMPET 1900B 1967 DB HEEMSKERK 0251-783278 WWW.QUAESITOR.NL

Bel voor informatie of afspraak ons kantoor:

Mr T.A. de Boer 073 - 64 08 530

of buitenkantooruren: 073 - 64 30 494

Buro Merks
CONSULTANCY

- Raadgevend bureau voor:
- NOTARISSEN
- KANDIDAAT-NOTARISSEN

■ **Kandidaat-notaris,**
mogen wij u een goede raad geven?

- Bijvoorbeeld bij sollicitatie naar:
- een andere werkring en nieuwe standplaats,
- een vacante standplaats.

■ **Correspondentie-adres:**
Postbus 3408
5203 DK 's-Hertogenbosch

■ **E-mail:** info@bumeco.nl
Telefoon: 073 - 64 08 530
Telefax: 073 - 64 08 539

Natuurmonumenten

ALS JE VAN HAAR TOEKOMST HOUDT

DAN SCHENK JE AAN NATUURMONUMENTEN

De natuur hebben wij te leen van onze kinderen. Daarom nemen steeds meer mensen een gift aan Natuurmonumenten op in hun testament. Om zo onze natuur voor volgende generaties te beschermen.

Meer weten over een gift in uw testament?

Kijk op www.natuurmonumenten.nl/schenkenenlaten of bel 035-655 99 11 en vraag naar Juke van Niekerk of Martijn de Kempnaer.

Natuurmonumenten. Als je van Nederland houdt.